НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ННІ Лісового і садово-паркового господарства

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри
ландшафтної архітектури
та фітодизайну
проф. Олена КОЛЕСНІЧЕНКО
“___” _____ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему Проектні пропозиції організації присадибної ділянки в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.

Спеціальність 206 – «Садово -паркове господарство

Гарант освітньої програми
кандидат с-г. наук, доцент _____ Олеся ПІХАЛО

Керівник кваліфікаційної роботи бакалавра
доктор біол. наук, професор _____ Олена КОЛЕСНІЧЕНКО

Виконала _____ Ольга ВОВК

КИЇВ – 2026

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ННІ лісового і садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
ландшафтної архітектури та
фітодизайну
проф. _____ Олена КОЛЕСНІЧЕНКО

“___”_____2025 р.

З А В Д А Н Н Я

на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи студентці

Вовк Ользі Валентинівні

Спеціальність _____206 – Садово-паркове господарство_____

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи Проектні пропозиції організації присадибної ділянки в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.

затверджена наказом ректора НУБіП України від “21” листопада 2025 р. № 2855 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 27.05.2026

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: натурне обстеження об’єкту, фотофіксація, обміри території, письмові джерела інформації, інтернет-джерела.

Перелік питань, які потрібно розробити:

- проаналізувати джерельну базу до бакалаврської роботи: наукові публікації та інтернет-джерела, асортимент рослин, які зростають у малих садах.
- розробити концепт-ідею організації території малого саду;
- дібрати асортимент рослин, придатних до розвитку в умовах малих приватних садів;

спроєктувати та створити композиційні рішення для території малого саду.
Перелік графічних документів: ситуаційний план, опорний план, дендрологічний план, схема функціонального зонування, схема дорожньо-стежкової мережі, схема освітлення, генеральний план, візуалізації прийнятих рішень.

Дата видачі завдання «21» листопада 2025 р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи _____ проф. Олена КОЛЕСНІЧЕНКО

Завдання прийняв до виконання _____ Ольга ВОВК

РЕФЕРАТ

Бакалаврська кваліфікаційна робота надрукована на 86 сторінок, містить 30 ілюстрацій, 2 таблиці, 32 використаних літературних джерел та 9 додатків.

У роботі проаналізовано організацію малих садів та присадибних ділянок, досліджено сучасні тенденції ландшафтного проєктування, зокрема принципи малодоглядового садівництва та біофільного дизайну. Проведено комплексний передпроєктний аналіз об'єкта, що охоплює природно-кліматичні, містобудівні, ґрунтово-гідрологічні та функціональні характеристики території.

На основі отриманих даних розроблено авторську концепцію, яка поєднує естетику з практичними потребами. На території ділянки розміром 1589,90 м^2 було проведено ландшафтно-композиційний аналіз, згідно якому структуровано 6 функціональних зон ділянки. Розроблено дорожньо-стежкову мережу, підібрано малі архітектурні форми, матеріали будівництва, елементи освітлення та декору. Додатково обґрунтовано застосування ручної системи зрошення та розроблено кошторисну документацію згідно проєктних пропозицій.

Підібраний рослинний асортимент налічує 312 садивних одиниць 27 видів і сортів, розподілених за екологічними групами відповідно до умов інсоляції та вологості.

Результати роботи можуть бути безпосередньо використані для реалізації ландшафтного проєкту на досліджуваній ділянці, а також слугувати методичною основою для організації і облаштування схожих за характерними особливостями присадибних територій у сільській місцевості Київщини.

Ключові слова: малий сад, присадибна ділянка, малодоглядовість, функціональне зонування, концепція, рослинний асортимент, малі архітектурні форми, проєктні пропозиції.

ЗМІСТ

ВСТУП 6
РОЗДІЛ 1. ДИЗАЙН МАЛИХ САДІВ: ІННОВАЦІЇ, ТРЕНДИ, ПРИНЦИПИ, ЗАКОНИ, ТЕХНОЛОГІЇ 9
1.1. Особливості формування малого саду 9
1.2. Функціональне зонування територій малих садів 11
1.3. Інноваційні рішення в організації насаджень малих садів 13
1.4. Асортимент рослин, придатних для формування малих садів 19
Висновки до розділу 1: 21
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ МАЛОГО САДУ В С. КОЖУХІВКА, КИЇВСЬКОЇ ОБЛ. 24
2.1. Загальна характеристика та місце розташування об’єкта досліджень 24
2.2. Планувальний аналіз території району розташування об’єкта досліджень .. 26
2.3. Природно-кліматичні умови району розташування об’єкта досліджень 29
2.4. Сучасний стан та розпланування території об’єкта досліджень 32
Висновки до розділу 2: 38
РОЗДІЛ 3. ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РЕКОНСТРУКЦІЇ ТЕРИТОРІЇ ОБ’ЄКТА ДОСЛІДЖЕНЬ 39
3.1. Концепт-ідея малого саду 39
3.2. Функціональне зонування території об’єкта досліджень 43
3.3. Асортимент рослин 47
3.4. Малі архітектурні форми 52
3.5. Інженерні комунікації 58
3.6. Кошторисна документація 63
Висновки до розділу 3: 65
ВИСНОВКИ 66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 69
ДОДАТКИ 73

ВСТУП

Сучасний розвиток сільських громад України дедалі більше спрямований на створення комфортного та естетично привабливого життєвого середовища, у якому важливе місце займають упорядковані присадибні ділянки. Приватний сад стає не лише простором для ведення господарства, а й місцем відпочинку, психологічного відновлення, родинного спілкування та вираження індивідуальності власників. Одним із таких прикладів є присадибна ділянка в с. Кожухівка Фастівського району Київської області, проєктні пропозиції організації якої спрямовані на створення сучасного багатофункціонального простору, що поєднує рекреаційну, господарську та естетичну функції.

Актуальність теми. полягає в необхідності формування якісного ландшафтного середовища на присадибних ділянках сільських населених пунктів України з урахуванням сучасних вимог ландшафтного дизайну, екологічної доцільності та індивідуальних потреб мешканців. Організація присадибної ділянки в с. Кожухівка спрямована на формування комфортного приватного простору, який поєднує декоративне садівництво, зони активного та тихого відпочинку, господарську функціональність і природну гармонію. Реалізація цього проєкту має практичне значення для підвищення якості життя власників, раціонального використання території та розвитку культури приватного ландшафтного проєктування в сільській місцевості.

Об'єктом дослідження є присадибна ділянка площею 1 589,90 м² за адресою: Київська область, Фастівський район, с. Кожухівка, вул. Свято-Михайлівська, 48а.

Предметом дослідження є проєктні пропозиції організації присадибної ділянки в с. Кожухівка з урахуванням сучасних тенденцій ландшафтного проєктування, функціональних потреб мешканців та природно-кліматичних умов території.

Мета і завдання дослідження. Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є розробка проєктних пропозицій організації присадибної ділянки в с. Кожухівка Фастівського району Київської області на засадах сучасного ландшафтного дизайну.

Для досягнення поставленої мети визначено такі основні завдання:

- проаналізувати теоретичні засади організації малих садів та присадибних ділянок;
- провести передпроєктний аналіз об'єкта дослідження, включаючи природно-кліматичні, містобудівні та функціональні характеристики території;
- розробити концепцію та функціональне зонування присадибної ділянки;
- сформувати проєктні пропозиції щодо рослинного асортименту, малих архітектурних форм та інженерного забезпечення;
- обґрунтувати кошторисну вартість реалізації проєктних рішень.

Методи дослідження. У процесі виконання роботи застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: описовий, аналітичний, порівняльний та графічний методи, натурне обстеження об'єкта, а також ландшафтне моделювання і візуалізація проєктних рішень із використанням програмних засобів ArchiCAD 26, Realtime Landscaping Architect 2025, Canva, Google Flow, Adobe Lightroom.

Положення, що виносяться на захист:

- результати передпроєктного аналізу прибудинкової території в с. Кожухівка;
- обґрунтування функціонального зонування території;
- проєктні пропозиції з урахуванням існуючого стану і побажань жителів;
- формування зелених насаджень з урахуванням малодоглядовості саду;
- підбір матеріалів, МАФів та освітлення, відповідно до концепт ідеї проєкту.

Практичне значення результатів. Проєктні пропозиції кваліфікаційної роботи мають безпосереднє практичне значення для реалізації ландшафтного проєкту на досліджуваній ділянці та можуть слугувати методичною основою для організації аналогічних присадибних територій у сільській місцевості Київської області.

Апробація результатів роботи. Результати бакалаврської кваліфікаційної роботи апробовано на: 79-ій Всеукраїнській науково-практичній студентській конференції «Науковий пошук молоді для сталого розвитку лісового комплексу та садово-паркового господарства», 28.05.2026 р. м. Київ, НУБіП України.

Публікації:

1) Вовк О. В., Колесніченко О. В. «Пермакультурний дизайн як основа у створенні малодоглядового саду». Тези доповідей учасників 79-тої Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції «Науковий пошук молоді для сталого розвитку лісового комплексу та садово-паркового господарства» (2025).

Структура і обсяг роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається з двох основних частин: пояснювальної записки та графічної частини. Пояснювальна записка складається з 86 сторінки комп'ютерного тексту, і містить вступ, 3 розділи, висновки, список використаних джерел з 32 найменувань, 9 додатків, 30 рисунків і 2 таблиці.

РОЗДІЛ 1.
ДИЗАЙН МАЛИХ САДІВ: ІННОВАЦІЇ, ТРЕНДИ, ПРИНЦИПИ, ЗАКОНИ, ТЕХНОЛОГІЇ

1.1. Особливості формування малого саду

Малі сади є невід'ємною частиною ландшафтних просторів та композицій, вони утворюють місцину в якій людина знаходячись в обмеженому просторі може споглядати природність, взаємодіяти з рослинністю, рельєфом, водними устроями, архітектурними спорудами і малими архітектурними формами [1].

Сади, які розташовуються на невеликих територіях, називають малими через розмір, яким вони обмежуються – від 0,2 га до 5-6 га, а інколи навіть 10 га. До такого типу об'єкту відносяться міські сади, прибудинкові сади, території житлових комплексів, озеленені дахи на штучних основах, зимові сади, внутрішні двори у великих містах, території офісів, лікарень, санаторіїв, навчальних закладів, дитячих садків, лікувальних установ, готельних комплексів, торгівельних центрів.

Застосовувати прийом малого саду доцільно на територіях з обмеженим простором, де потрібно врахувати і підкреслити компактність, обіграти архітектурні споруди, малі архітектурні форми, задати настрій простору.

Особливо цінними малі сади є у великих урбанізованих містах зі щільною забудовою, адже через суттєвий брак територій перед архітекторами і ландшафтними дизайнерами постає задача у облаштуванні таких озеленених місцин, куточків і ділянок, задля забезпечення зелених зон і підтриманні зеленого балансу міста [2].

Упровадження малого саду на території житлової забудови є вірним рішенням, що дозволяє створити зелену оазу, природність і екологічність безпосередньо в місті проживання людини, що добре впливає на психоемоційний стан мешканців, знижує рівень стресу та підвищує загальний комфорт проживання,

водночас підтримуючи баланс із навколишнім середовищем, сприяє очищенню повітря, зменшенню рівня пилу та шуму, регулюванню мікроклімату, зокрема зниженню температури в теплий період року, позитивно впливає на біорізноманіття, створюючи умови для існування комах-запилювачів і дрібних птахів.

Принципами формування малого саду є суттєво відмінна стратегія в проєктуванні на противагу великим ландшафтним територіям. Робота з малими ландшафтними об'єктами вимагає особливого підходу до кожного квадратного метра, що змушує дизайнера бути уважним до всіх деталей, урівноважувати пропорції і розміри об'єкту, підкреслювати переваги і приховувати недоліки.

Серед ключових принципів у формуванні малих садів є дотримання функціонального зонування, де кожен метр має певне завдання: презентувати територію, відкривати, заохочувати до прогулянки, давати спокій і відпочинок, підтримувати активність. Мати практичні місця: зону городу, технічну, забезпечувати зберігання ресурсів. Зонування в умовах малого саду є особливо критичним, адже непродумано організований простір здатен унеможливити комфортне використання території [26].

Для отримання цілісної картини саду слід дотримуватись єдності і ритму, єдиного задуму. Повтор форм, матеріалів і кольорів об'єднує простір і дає спокій очам. Масштабу і пропорційності потрібно дотримуватись аби розміри доріжок, мощення, рослин і малих архітектурних форм відповідали розмірам будинку, головним спорудам і ділянці загалом.

Не менш важливим прийом у формуванні садів є візуальне збільшення або зменшення площі за рахунок композиційних прийомів, створення камерного, чи навпаки, відкритого простору: проєктування діагональних або плавно-звивистих доріжок, створення перспективних посадок, а також акцентного освітлення. Підсвітка доріжок, вхідної групи, акцентних дерев чи кущів, сходів, фасадів будинку – додає привабливості та забезпечує безпеку.

Фокусування на сильній видовій точці – скульптура, водний елемент, альтанка чи пергола, виразна групова чи солітерна посадка. Важливо не перевантажувати простір у малому саду, а зосередитись на одній-двох домінантах. Окремої уваги заслуговує психологічна роль садового простору. Дослідження Nottingham Trent University (2025) підтвердило: біофільний дизайн який поєднує «притулок» і «огляд», знижує рівень стресу. Людина краще відчуває себе в обмеженому просторі, ніж у відкритому – це не метафора, це фізіологія. Таким чином, малий сад, правильно спроєктований, здатний забезпечити відчуття захищеності, камерності та психологічного затишку. Основна функція озеленення саду для тихого відпочинку – створити атмосферу приватності для усамітнення і врівноваження, щоб відволіктись від негативних емоцій. Це особливо актуально в умовах воєнного стану в Україні, з фізичним та інформаційним стресом та сенсорним перевантаженням [27].

Зелені насадження сприяють формуванню комфортного міського і сільського середовища, виконуючи санітарно-гігієнічну функцію. Збагачують зовнішній образ населених пунктів, демонструючи образ поселень, виконуючи екологічну функцію. Завдяки садівництву і ландшафтному збагаченню території, власники територій формують комфортне середовище для себе, дбають і впорядковують навколишню територію також. Всі перелічені екологічно-соціальні чинники та насадження позитивно впливають на формування мезо- і мікроклімату, сприяють оптимізації кліматичних чинників, зменшують силу звукових хвиль [28].

1.2. Функціональне зонування територій малих садів

Планування території з розподілом на її функціональні зони – невід'ємна складова в проєктуванні і загалом в ландшафтному дизайні. Застосування цього прийому необхідне для умовного розподілу території за характером її використання і за умов перебування на ній.

Малі сади потребують комплексного підходу у визначенні функціональних зон, адже постає питання у дотриманні балансу між перевагами і недоліками такого об'єкту. Важливо розподілити територію аби її функціонал був поміщений у межі її розмірів і виграшно співіснував, завдяки цьому забезпечується логічне спрямування руху, сценарій використання та відповідне розміщення всіх ландшафтних елементів [3].

Для функціонального розподілу зон варто відзначити головні особливості місця де розташований сад, а також потреби мешканців, врахування їх способу життя дає розуміння ієрархії зон, їх важливості і доцільності. Також на зонування впливатимуть абіотичні фактори середовища: рельєф, рівень інсоляції, напрям вітру тощо.

Зазвичай після визначення функціональних зон малого саду, виділяється домінантна зона і відбувається підпорядкування інших зон у відповідності до неї, що відбувається за рахунок розмірів, пішохідних маршрутів і композиційних акцентів.

У малому саду розмежування зон відбувається із застосуванням композиційних прийомів, а не фізичних бар'єрів, таким чином воно має відчуватись на підсвідомому рівні людини. Таке зонування полягає в зміні покриттів, перепаду рівнів і рельєфу, рослинних груп і різноманітних відмежовуючих насаджень. Зміна матеріалу, пішохідного напрямку, текстури і кольорового забарвлення змінює відчуття простору. Встановлення великої кількості парканів не зробить територію зонованою, а лише візуально ще більше зменшить простір [29].

Серед найбільш дієвих прийомів м'якого зонування особливе місце посідає зміна покриття. Перехід від твердого мощення до гравійного насипу, дерев'яного настилу або газону одразу сигналізує людині про зміну функціонального простору. Не менш виразним є прийом зміни рівнів: заглиблений куточок для відпочинку створює відчуття захищеності та камерності, тоді як піднята тераса або підвищена

клумба слугують природною «стіною», що ділить простір без його перекриття. Навіть перепад у 20-30 сантиметрів здатен кардинально змінити сприйняття зони.

Рослинність у малому саду виконує роль живих перегородок. Ряди злаків, трав'яні міксбордери, вертикальні трельяжі з ліанами або компактні живоплоти з граба чи тису окреслюють межу зони, не блокуючи при цьому потік світла і не стискуючи простір. Важливою перевагою рослинного зонування є його динамічність: залежно від сезону щільність і прозорість рослинних ширм змінюється, що надає саду різних просторових відчуттів упродовж року.

Значну роль відіграє і візуальне спрямування – організація видових осей і акцентів, що підсвідомо ведуть людину від однієї зони до іншої. Правильно розміщений декоративний елемент, водна чаша або поодиноке дерево-солітер у глибині саду створює перспективу і формує у відвідувача бажання рухатись у певному напрямку, що природно задає сценарій використання простору [30].

1.3. Інноваційні рішення в організації насаджень малих садів

Інноваційні рішення в малих садах полягають у впровадженні нових матеріалів, експериментів у технологіях вирощування, застосуванні нетрадиційних прийомів компонування трав'янистих рослин, дерев, кущів, ліан, це ж стосується і нових підходів у доборі асортименту.

Сад, який має невелику територію, чудово підходить для експериментів або ж випробування нових методів у дизайні, композиції чи декоруванні, слугує полігоном для відтворення сміливих і нестандартних ідей, що надає саду акценту і унікальності. Але також важливо дотримуватись тематики і ідеї саду, щоб уникнути хаосу, а навпаки, мати структуру, концепцію і втілити корисні, функціональні, естетично привабливі інноваційні рішення, які матимуть мету і підтримуватимуть екологічність [5].

«Сади нової хвилі» Піта Удольфа мають певні особливості щодо використання багаторічних злакових і трав, розвиток таких просторів є постійною взаємодією між силами природи та бажанням людини контролювати їх через проєктування, планування та догляд. Так як ці рослини є стійкими до дії чинників зовнішнього середовища, невибагливими до абіотичних чинників, не вимагають кропіткого догляду та великих витрат коштів (рис. 1.1).

Висадка рослин здійснюється групами або масивами, що відтворює природність, екологічність і задає певний настрій. А завдяки тому, що злакові рослини і трави стійкі до змін пір року, їх декоративність цілорічна.

Відповідно до критерій інноваційності, такий стиль і його функції будуть цілком доречні в малих садах, як у місті так і на прибудинкових ділянках [9].

Рис. 1.1. Виставковий сад “Бохо” у стилі «Саду нової хвилі», Запоріжжя, Україна [10]

Ландшафтні дизайнери, зокрема європейських країн, широко практикують декоративні посадки, які привертатимуть увагу протягом усього року. Невеликі простори малих садів можуть бути максимально ефектними. До таких посадок

можна віднести вічнозелені дерева, кущі і ліани, цибулинні, багаторічні рослини, а також осінні рослини, що вирізняються кольором або текстурою (рис. 1.2), [11].

Рис. 1.2. Цибулинні первоцвіти в кашпо [12]

У малих садах потрібно максимально використовувати площі, тому вертикальні посадки практикують як ландшафтно-декоративний і естетичний прийом (рис. 1.3). Полиці можна кріпити до зовнішніх стін або розташовувати конструкції біля входів, МАФів та елементів благоустрою, використовуючи залишки матеріалів або цікаві конструкції для демонстрації рослинних композицій [11].

Рис. 1.3. Рослинні композиції на полицях [13]

Виграшно в садах з обмеженим простором використовувати вертикальні поверхні, вирощувати плетисті рослини вздовж стін і огорож, такі як плетисті троянди, гліцинія або жимолость, до таких посадок можна віднести шпалерні деревні посадки [11].

Підвісні кошики в міні-садах – зручний спосіб вирощувати рослини, що звисають, проте задля збереження декоративності вони вимагатимуть більше догляду (рис. 1.4.). Декоративно листяні або красиво-квітучі види добре ростуть у великих кашпо, оскільки в підвішеному стані потребують збереження вологи, яку може забезпечити більший об'єм ґрунту. Також потрібно уважно ставитись до підживлення рослин, залежно від вегетаційного періоду та стадії росту. Для стійкості таких композицій їх слід розміщувати на помірно освітлених ділянках, захищених від поривів вітру.

Рис. 1.4. Підвісні кошики в міні-садах [14]

Проміжки між декоративним мощенням в малих садах також можна використовувати для декоративних акцентів, висіваючи насіння однорічних чи дворічних квіткових видів в щілини між плиткою, каменями чи асфальтом на території де, бракує місця. Це додасть вишуканості і природності, а також відповідатиме принципу малодоглядовості, адже такі рослини добре вкорінюються, закріплюються і не потребують вологи через те, що вона добре затримується в ґрунті завдяки покриттю (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Ґрунтопокривні рослини в щілинах покриття [15]

Ксероскейпінг – метод створення садів за рахунок підбору невибагливих до зрошення, посухостійких видів рослин.

Дослідження ксероскейпінгу відбувалося при спостереженні за колекціями рослин у Бухарестському ботанічному саду та польових дослідженнях, проведеними у регіоні Румунії, Добруджі, який характеризується кліматом з посушливим літом та низькою кількістю опадів. Відбір видів, придатних для озеленення за методом ксероскейпінгу, базувався на екологічній адаптивності (толерантності до дефіциту води, високих температур та малородючих ґрунтів); декоративній цінності (морфологічні особливості, період цвітіння та естетичний потенціал у ландшафтних композиціях); екологічна функціональність (роль у підтримці міського біорізноманіття, залучення запилювачів, стабілізації ґрунтів та зменшення їх ерозії); також ефективність в умовах атмосферного забруднення, стійкість до ущільнених ґрунтів та толерантність до антропогенних факторів.

За результатами досліджень було встановлено, що ксероскейпінг є життєздатною та стійкою альтернативою традиційним моделям озеленення, сприяючи зменшенню споживань вологи, зниженню витрат на утримання та підвищення стійкості зелених насаджень до кліматичних змін [31].

Не лише інноваційні але й практичні методології мають працювати на результат ефективного, зручного й невибагливого саду.

Сад, у якому весь простір задіяний в створенні єдиної композиції, атмосфери та функціональності вважається інноваційним через ідею ергономіки використання простору, адже це добре працює в умовах сучасного світу, де урбанізаційні процеси в містах і селах потребують радикальних змін, нових підходів і нестандартних реалізацій.

Прийоми зі створення наведених композицій допоможуть ефективно використати кожен квадратний метр і не вимагають надмірних зусиль в утриманні саду.

1.4. Асортимент рослин, придатних для формування малих садів

Оскільки площі присадибних ділянок постійно зменшуються, піддаються урбанізаційним процесам, одним із найважливіших рішень є вибір рослин для озеленення. Коли простір невеликий, кожна дрібниця має значення, тому правильний підбір рослин є надзвичайно важливим. Вибір невеликих рослин, карликових сортів або мініатюрних форм які не загромадять ділянку, допоможе звести до мінімуму необхідність обрізки та догляду [16].

До таких деревних видів можна віднести клен японський (*Acer palmatum «Sango Kaku»*) – один із найкращих сортів для невеликих садів, з блідо-зеленим листям, яке восени набуває яскравих жовто-оранжевих відтінків. Найвизначнішою рисою є коралово-рожева кора, яка взимку стає ще яскравішою – майже флуоресцентною. Дерен коуза (*Cornus kousa* Bürger ex Hance) – цвіте кремово-білими або рожевими квітами з пізньої весни до початку літа, після чого з'являються їстівні плоди, схожі на ягоди, які зберігаються на дереві до осені, проте на малих територіях слід обирати карликові сорти, такі як *«Little Poncho»* або *«Dwarf Pink»*.

До кущів які привабливо виглядатимуть на компактних територіях можна віднести широко розповсюджений в озелененні самшит вічнозелений (*Buxus sempervirens* L.), використовувати його можна в різних типах посадок, виконувати стрижені форми, а декоративний кущ протягом всього року, кипарисовик туполистий (*Chamaecyparis obtusa* Siebold & Zucc.) сорту *«Nana Gracilis»* є повільно ростучи карликовим деревом або кущем, не вимагає особливого догляду та привертає увагу протягом усього року. Застосування також дуже широке: як жива огорожа, групова посадка чи масив. Карликовий кипарис родом з Японії і є одним із найпопулярніших вічнозелених кущів завдяки своїй багатошаровій текстурі та темно-зеленій хвої [17].

Для композицій з красиво-квітучих видів аби облаштувати міксбордери, солітерні посадки чи акцентні елементи, варто підбирати рослини однієї екологічної групи. Троянда бордюрна (*Rosa «Flower Carpet»*) практично не потребує догляду, рослину можна використовувати як живопліт, для огортання низької стіни або схилу, на краю бордюру або доріжки тощо. Цей сорт квітує з пізньої весни до осені відтінками рожевого і коралово-білого кольорів [17].

З огляду на створення посадок за методом ксероскейпінгу, рослини мають бути стійкими до посушливих умов. До переліку входять багаторічні трави, які покривають грунт і створюють природні текстури – костриця валійська (*Festuca valesiaca* Schleich. ex Gaudin), кипець великоцвітий (*Koeleria macrantha* L.), перлівка війчаста (*Melica ciliata* L.), ковила волосиста (*Stipa capillata* L.). Серед багаторічних трав'янистих рослин, які цінні завдяки своїй декоративності і привабленні запилювачів – головатень звичайний (*Echinops ritro* L.), підмаренник справжній (*Galium verum* L.), цілолист запашний (*Haplophyllum suaveolens* (DC.) G. Don), шипшина французька (*Rosa gallica* L.). Дерева та чагарники, стійкі до антропогенних забруднень, пристосовані до висадки на бідних ґрунтах – скумпія звичайна (*Cotinus coggygria* Scop.), граб східний (*Carpinus orientalis* Mill.), барбарис звичайний (*Berberis vulgaris* L.). Сукулентні рослини які висаджують в альпінаріях або зелених дахах – очиток скельний (*Sedum rupestre* L.), молодило Шотта (*Sempervivum zeleborii* Schottii) [31].

Підбір рослин для приватних садів має бути з урахуванням всіх особливостей ділянки, мікрокліматичних характеристик, екологічно-морфологічних груп, їх біологічної сумісності, декоративних ознак у різні пори року, а також відповідно до обраного стилістичного рішення; співвідносно до довгострокової стійкості насаджень в межах конкретного середовища.

Висновки до розділу 1:

1. Проведений аналіз теоретичних засад організації малих садів дозволяє систематизувати ключові підходи до проєктування присадибних ділянок та визначити науково обґрунтовані принципи, що лягають в основу проєктних пропозицій даної роботи.

2. Малий сад як самостійний тип ландшафтного об'єкту займає особливе місце в сучасній практиці озеленення. Його характерна риса обмеженість території це не є недоліком, а навпаки, формує унікальну проєктну задачу: створити повноцінний, функціональний та естетично виразний простір у компактних межах. Саме ця умова спонукає ландшафтного дизайнера до уважної роботи з кожним квадратним метром, ретельного врівноваження пропорцій, підкреслення переваг та мінімізації недоліків конкретної ділянки. Присадибна ділянка в с. Кожухівка, що є об'єктом даного проєктування, повністю відповідає визначенню малого саду і потребує саме такого комплексного підходу.

3. Аналіз принципів формування малих садів засвідчив, що функціональне зонування є основоположним інструментом організації простору. Грамотний розподіл території на зони відпочинку, господарську, декоративну та транзитну забезпечує логічність сценарію використання ділянки, зручність пересування та гармонійне поєднання всіх елементів благоустрою. При цьому зонування в умовах малого саду реалізується не через фізичні бар'єри, а через композиційні прийоми – зміну покриттів, перепади рівнів, рослинні групи та видові осі. Такий підхід дозволяє зберегти відчуття відкритості та просторовості навіть на обмеженій ділянці.

4. Дослідження Nottingham Trent University підтвердило ефективність біофільного дизайну, що поєднує принципи «притулку» та «огляду» для зниження рівня стресу. Цей аспект набуває особливої актуальності в сучасних умовах воєнного стану в

Україні, коли сад стає не лише декоративним елементом, а й простором психологічного відновлення, приватності та захищеності. Проєктування присадибної ділянки з урахуванням цих принципів є не лише естетичним, а й соціально значущим завданням.

5. Огляд інноваційних рішень в організації насаджень малих садів відкриває широкі можливості для нестандартних проєктних підходів. Концепція «Садів нової хвилі» Піта Удольфа з використанням масивів багаторічних злакових і трав демонструє, що природність, цілорічна декоративність та мінімальний догляд можуть поєднуватись в одному рішенні. Вертикальне озеленення, підвісні композиції, використання проміжків між мощенням, шпалерні посадки – всі ці прийоми дозволяють максимально задіяти кожен елемент простору, не перевантажуючи його візуально.

5. Окремої уваги заслуговує метод ксероскейпінгу, дослідження якого на базі Бухарестського ботанічного саду підтвердило його ефективність в умовах посушливого клімату. Впровадження посухостійких видів у склад насаджень знижує витрати на утримання, зменшує залежність від систем зрошення та підвищує стійкість зеленого простору до кліматичних змін, що є важливим чинником у контексті сучасних тенденцій сталого ландшафтного проєктування.

6. Підбір асортименту рослин для малих садів визначається необхідністю поєднання декількох критеріїв одночасно: відповідність масштабу ділянки, цілорічна декоративність, екологічна сумісність видів, невибагливість до умов догляду та відповідність обраному стилістичному рішенню. Перевага надається компактним і карликовим формам деревних і кущових порід, багаторічним трав'янистим рослинам зі стійкими декоративними якостями, а також видам, що виконують екологічні функції – залучення запилювачів, стабілізація ґрунту, формування мікроклімату.

7. Теоретичний аналіз підтверджує, що організація присадибної ділянки в с. Кожухівка має спиратися на принципи функціонального зонування, масштабної пропорційності, психологічного комфорту та екологічної доцільності. Виявлені закономірності та інноваційні підходи стали теоретичною основою для розробки проєктних пропозицій у наступних розділах роботи.

РОЗДІЛ 2.
ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ МАЛОГО САДУ В С. КОЖУХІВКА, КИЇВСЬКОЇ ОБЛ.

2.1. Загальна характеристика та місце розташування об’єкта досліджень

У адміністративно-територіальному відношенні село Кожухівка є одним із п'ятнадцяти населених пунктів Калинівської селищної територіальної громади, утвореної в ході адміністративно-територіальної реформи 2020 року відповідно до чинного законодавства України. Адміністративним центром громади є смт Калинівка. Фастівський район розташований в західній частині Київської області, межуючи на півночі з Макарівським, на сході з Васильківським, на південному сході з Білоцерківським районами. Загальна площа Фастівського району становить 89,7 тис. га (3,1 % території Київської області), а районний центр місто Фастів знаходиться за 80 км від Києва.

Безпосередньо село Кожухівка розташоване у південно-західній частині Київської агломерації. Відстань від столиці, міста Києва складає 43 км по автомобільним шляхам у південно-західному напрямку. Транспортна доступність об'єкта забезпечується мережею автомобільних доріг місцевого та регіонального значення, що з'єднують село з районним центром і столицею. Належність до Київської агломерації зумовлює тісні функціональні зв'язки населеного пункту з містом Києвом у сферах зайнятості, торгівлі, соціальних послуг та культурного життя (рис. 2.1.).

Загальна площа населеного пункту становить 302,70 га. За характером забудови Кожухівка є типовим сільським поселенням садибного типу з малоповерховою приватною забудовою, садами та присадибними ділянками.

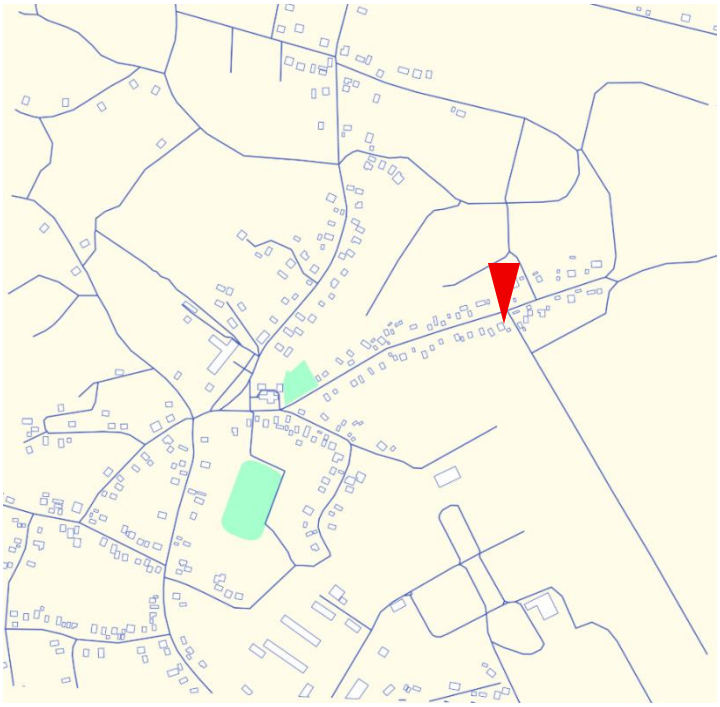

Рис. 2.1. Картографічна схема с. Кожухівка з розташуванням об'єкта в межах населеного пункту [19]

Історична довідка. Село Кожухівка розташоване на правому березі річки Бобриця (історична назва Святець), яка бере початок із річки Стугна і є лівою притокою річки Ірпінь. Перші поселення на цих землях пов'язані з племенами полян і русичів, а територія сучасного суміжного села Липовий Скиток у IX столітті слугувала нейтральною зоною, де оселялися ченці.

Згідно з історичними переказами, перші монахи мешкали поблизу річки Бобриця. Згодом на цьому місці було засновано чоловічий монастир Липовоскитський скит, що функціонував до першої половини XIX століття. Скит утримувався коштом сіл Кожухівка, Данилівка та Забір'я, які належали Київському Золотоверхому Михайлівському монастирю. Це підтверджується універсалом гетьмана Івана Мазепи, згідно з яким зазначені землі були передані у власність монастиря після відновлення прав православних обителей за часів Богдана Хмельницького.

Наприкінці XVIII – на початку XIX століття релігійне та громадське життя села зосереджується навколо нової парафіяльної церкви. У 1820 році в центрі Кожухівки розпочалося будівництво Михайлівської церкви, освячення якої відбулося у 1836 році. У 1914 році споруда була добудована і повторно освячена 21 листопада на свято Михаїла Архістратига, після чого отримала офіційну назву Свято-Михайлівської церкви. Будівля є дерев'яною, виконана в синьо-блакитних тонах із золотими банями. Нині храм належить до УПЦ Київського патріархату.

Кожухівка є поселенням із багатовіковою історією, що бере початок від ранньосередньовічних часів і нерозривно пов'язана з релігійним, культурним та господарським життям Київського регіону. Ця історична спадщина є важливим контекстом для формування ідентичності місця та врахування культурного середовища [32].

Територія обрана для подальшого проєктування та створення ландшафтних пропозицій розташована в Київській області, Фастівського району, в селі Кожухівка, по вул. Свято-Михайлівська, 48а. Село має вигідне географічне розташування, відноситься до Калинівської територіальної громади, також вважається Київською агломерацією [18].

Місцина об'єкту має мікрокліматичні, естетичні та екологічно-соціальні переваги для створення проєктного плану на ділянці. Територія проєктування є рівнинною присадибною ділянкою зі сформованими межами та існуючою забудовою, що знаходиться в приватній власності та перебуває в активному користуванні станом на 2026 рік. Площа об'єкту становить 1 589,90 м², тобто 0,159 га. Конфігурація ділянки наближена до прямокутної, що є сприятливим чинником для функціонального зонування та розробки ландшафтних пропозицій.

2.2. Планувальний аналіз території району розташування об’єкта досліджень

Ділянка розташована в периферійній частині сільського населеного пункту з типовою для українських сіл мало- та середньоповерховою приватною забудовою, переважно одноповерховими та двоповерховими житловими будинками. Низька щільність забудови та мала висотність навколишніх споруд визначають загальний сільський характер території й створюють сприятливі умови для житлового будівництва з точки зору інсоляції та збереження місцевого ландшафту (рис. 2.2).

У межах населеного пункту присутні базові об’єкти соціально-побутової інфраструктури – церква, школа, дитячий садок з дитячими майданчиками, будинок культури, продуктові магазини, аптека, сквер та Алея Слави, що забезпечує жителів необхідними послугами та створює передумови для соціальної інтеграції проєктованої забудови.

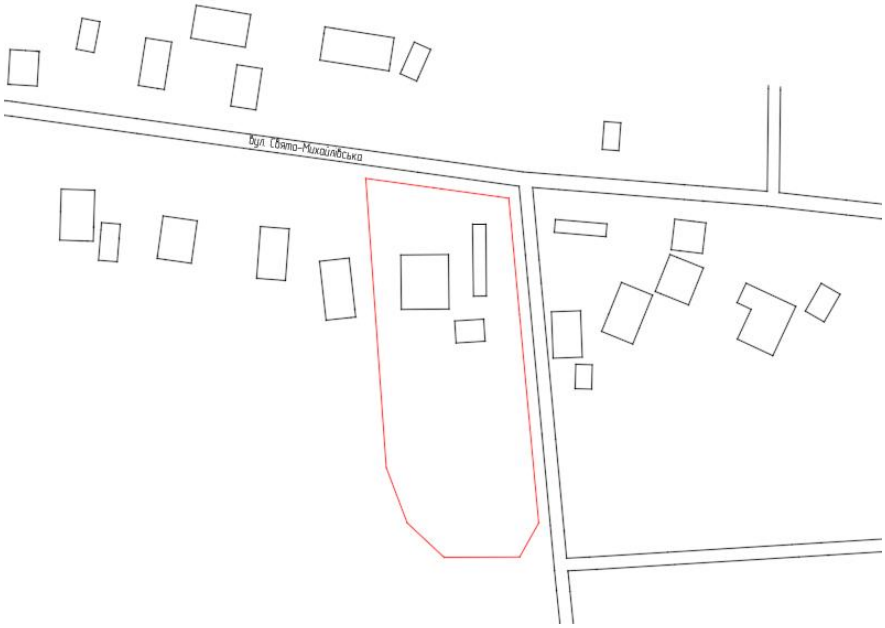

Рис. 2.2. Ситуаційна схема дослідної території (розроблено автором)

Під’їзд до ділянки здійснюється асфальтованою дорогою місцевого значення; інтенсивність руху по вулиці, на якій розміщено ділянку, незначна, що зменшує шумове навантаження й підвищує безпеку. Вздовж вулиці відсутній тротуар, тому проєктні рішення мають передбачати організацію пішохідних маршрутів і

безпечних підходів до сусідніх соціальних об’єктів, зокрема до школи й дитсадка. Інженерно-комунікаційне забезпечення території має позитивні складові: поряд проходять високовольтні лінії електропередач, присутній мережевий інтернет та вуличне освітлення, що полегшує підключення об’єкта до електропостачання, інформаційних мереж і забезпечення освітлення вуличних просторових осей; водночас близькість ліній електропередач вимагає врахування санітарно-захисних зон і електробезпеки при розміщенні житлових та громадських зон. Ділянка межує з проїжджою частиною з північної та східної сторони, що дає можливість організувати фасади та в’їзди з двох сторін, зі західного боку прилягає сусідня садиба, відмежована дерев’яним парканом, а зі східного – землі сільськогосподарського користування і поруч розташована лісова смуга.

Сусідство з приватними садибами потребує врахування аспектів приватності, інсоляції та відступів від межі ділянки, тоді як суміжність із сільськогосподарськими угіддями і лісом створює як екологічні переваги, такі як чисте повітря, доступ до рекреації, привабливі видові характеристики, так і певні ризики, зокрема сезонне підвищення пилової навантаженості, рух сільськогосподарської техніки та ймовірність виникнення лісових пожеж у посушливі періоди. У зв’язку з цим потрібно передбачити відповідні заходи протипожежної безпеки, дренажні рішення та буферні зелені смуги.

З точки зору просторового облаштування, наявність сусідніх фасадних вулиць дозволяє розглядати зонування ділянки з виділенням житлових зон, місць відпочинку та інженерних майданчиків, при цьому особливу увагу слід приділити організації пішохідної інфраструктури та паркувальних місць, щоб уникнути заїздів на газони та забезпечити безперешкодний доступ екстрених служб.

Архітектурно-ландшафтні рішення мають бути орієнтовані на збереження місцевого сільського характеру – використання місцевих будівельних матеріалів і мотивів, раціональна орієнтація забудови для оптимальної інсоляції приміщень та збереження панорам на ліс і сквер, а також впровадження адаптивного озеленення

у вигляді живоплотів, дерев і кущів для формування комфортного мікроклімату й підвищення приватності.

Загалом ділянка має сприятливі умови для житлової та малої громадської забудови завдяки доступній інфраструктурі, асфальтованому під'їзду та наявності інженерних комунікацій поруч; основні обмеження, які потребують проєктних рішень, полягають у близькості високовольтних ліній, відсутності тротуару та специфіці сусідства з сільськогосподарськими угіддями, що вимагає врахування санітарних, екологічних та безпекових вимог у подальшому плануванні.

2.3. Природно-кліматичні умови району розташування об'єкта досліджень

Кожухівка розташована в межах Придніпровської височини, в центральній частині Київської області. Природно-кліматичні умови Фастівського району є типовими для Правобережної України, вони формуються під впливом помірно континентального клімату, який характеризується вираженою сезонністю, теплим літнім і зимовим періодами.

Середня температура протягом року становить +6,7 °С, середня температура влітку +19,1 °С, взимку -6,2 °С. Безморозний період в регіоні триває 160-170 днів. Середньорічна сума опадів – 560 мм, рекордний місяць по випаданню опадів – липень 77 мм.

Нестійке коливання температур і снігового покриву характерне для зимового періоду. Нерідко зимові опади випадають у вигляді дощу, що утворює крижану кірку, це має негативний вплив на рослинність у регіоні. Глибина промерзання в середньому сягає 40 см. Найбільший показник вологості спостерігається восени і взимку 80-85 % [20].

Мікрокліматичні особливості об'єкту досліджень формуються на основі регіональної характеристики клімату, маючи деякі особливості. Ділянка переважно

знаходиться на відкритому просторі, це зумовлено розташуванням лучних територій із південної сторони об'єкту, незважаючи на це, територія не потерпає від сильних поривів повітряних мас, адже на схід від ділянки розташований ліс, подалі від лучних просторів – лісосмуги. Проте взимку у південній частині подвір'я спостерігаються снігові замети, влітку ж це найбільш сонячна і освітлювана ділянка.

Затінення спостерігається в північній частині ділянки і частково в східній, це зумовлено розташуванням будинку, який перешкоджає попаданню сонячних променів, утворюючи тінь, на перевагу цього будинок виступає бар'єром для шквальних вітрів (рис 2.3.).

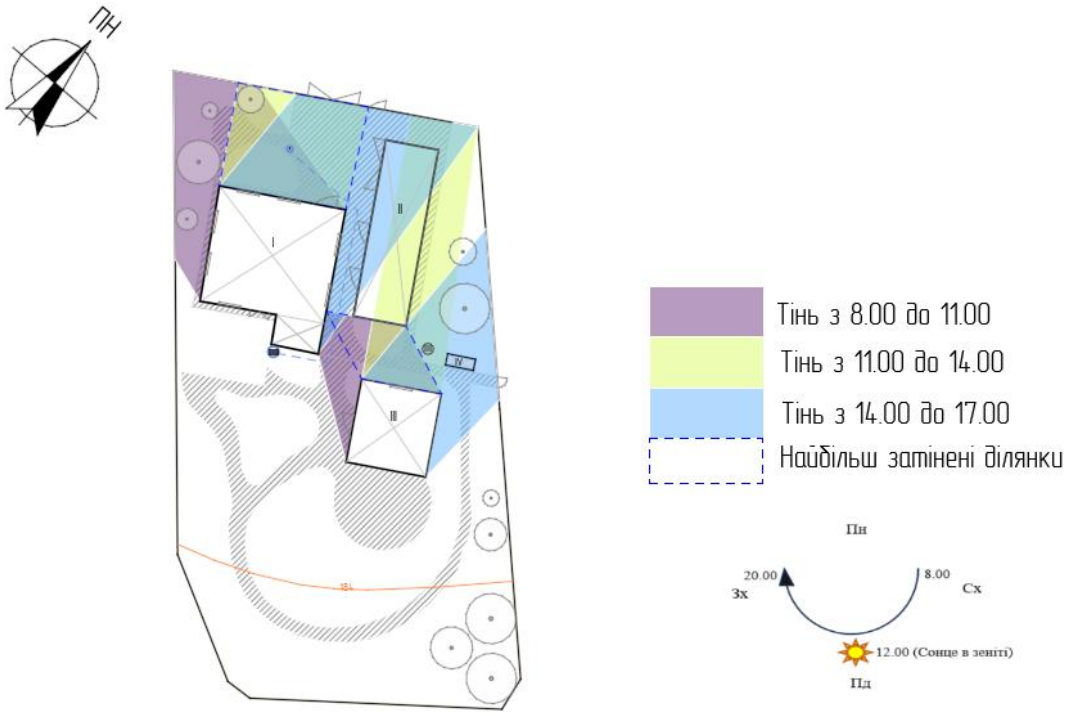

Рис. 2.3. Схема затінення і руху сонця на ділянці в с. Кожухівка (розроблено автором)

Геологічні показники регіону типові для Українського кристалічного масиву, це передбачає неглибокі залягання кристалічного фундаменту і наявність

різновікових осадових порід. У ґрунтовому покриві регіону переважають чорноземи типові (43,8 %) і опідзолені ґрунти (33,4 %) [20].

Шар ґрунту який задіяно безпосередньо в будівництві і ландшафтних роботах на ділянці представлений типовим чорноземом, це родючий шар на якому більшість декоративних рослин добре зростають.

Гідрологічні умови в населеному пункті відзначаються неглибоким заляганням ґрунтових вод, починаючи з 1,60 м.

Безпосередньо на проєктованій ділянці розміщена криниця та свердловина, це забезпечує автономне водопостачання. Свердловина забезпечує доступ до глибших водоносних горизонтів із стабільним дебітом та кращою якістю води, тоді як криниця має на меті забезпечувати частковий полив території, через деградування неглибоких ґрунтових вод на ділянці.

Мікрокліматичні особливості регіону дозволяють створювати мальовничі ландшафти, вирощувати і підтримувати бажаний асортимент рослин. Аналіз кліматичних даних підтверджує, що Фастівський район характеризується помірно континентальним кліматом із чітко вираженою сезонністю: теплим і достатньо освітленим літом, нестійкою зимою з ризиком ожеледиці та неглибоким промерзанням ґрунту до 40 см. Ці умови є сприятливими для більшості декоративних культур, однак вимагають уважного підходу до добору видового складу та організації захисту рослин у холодний період.

Родючий шар типового чорнозему, що переважає на ділянці, створює чудову основу для розвитку кореневої системи декоративних рослин, а автономне водопостачання забезпечує стабільний догляд за насадженнями незалежно від зовнішніх умов.

Схема затінення та руху сонця на ділянці наочно демонструє розподіл інсоляції протягом доби: різними кольорами відображено конкретні часові проміжки, упродовж яких окремі зони отримують пряме сонячне освітлення або перебувають у тіні. Синім штрих-пунктиром виділено найбільш затінену область –

північну та частково східну частини ділянки, де тінь формується від розташованого поруч будинку. Водночас південна зона є найбільш освітленою та прогрітою, що робить її оптимальною для розміщення світлолюбних видів. Будинок, окрім затінення, виконує роль природного бар'єру від шквальних вітрів, що позитивно позначається на мікрокліматі прилеглої території (рис. 2.3).

Кожен вид, підібраний для висадки на ділянці, чудово пристосований до кліматичних умов на майбутньому місці зростання. Рослини, що вирощуватимуться в умовах закритого ґрунту, в зимовий період потребуватимуть укриття – з огляду на нестійкий сніговий покрив, ризик утворення крижаної кірки та значні температурні коливання, характерні для зим у цьому регіоні.

2.4. Сучасний стан та розпланування території об’єкта досліджень

Проєктована ділянка має форму прямокутника, по периметру огороджена парканом. Зі входу розташований цегляний паркан білого кольору (38 м), розмежування з сусідньою ділянкою виконане дерев'яним парканом (21 м) який потребує демонтажу та заміни, решта території загороджено металевою сіткою «Рабицею» (101 м). Також на ділянці розташовано два входи/виходи і брама для заїзду автомобіля (рис 2.4).

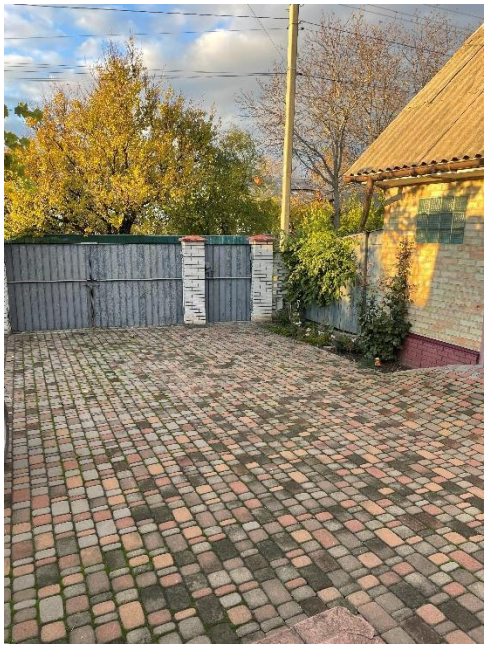

Рис. 2.4. Вхід на територію ділянки (фото автора)

Територія входу на подвір'я виконана замощеним майданчиком з тротуарної плитки «Старе місто», яка виступає місцем для стоянки автомобіля. Мощення виконано навколо будинку, а також до підходів господарської будівлі (рис. 2.5).

Рис. 2.5. Прохід між господарською будівлею і будинком (фото автора)

На об'єкті розміщений одноповерховий житловий будинок, площею 135 м^2, він виступає головною будівлею території; господарське приміщення – 80,03 м^2, а також баня – 57,26 м^2 (рис. 2.6).

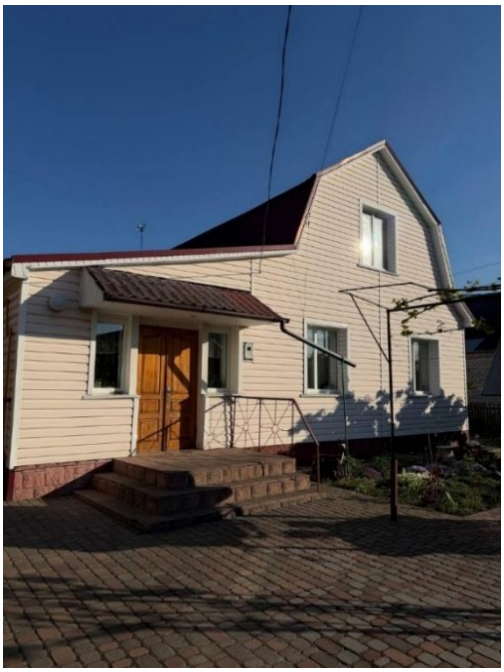

Рис. 2.6. Вигляд будинку спереду (фото автора)

До внутрішніх комунікаційних споруд відноситься вулична вбиральня і літній душ, площею 2,72 м^2, до інженерного забезпечення – свердловина, криниця та септик, це робить ділянку незалежною від зовнішніх інженерно-комунікативних факторів.

Окрему значну частину території займає городня зона, яка на сьогодні є основним функціональним простором у господарській частині ділянки (рис. 2.7). Ділянка городу представлена грядками з овочевими культурами та розміщена у відкритій, добре освітленій частині подвір'я, що забезпечує рослинам достатній рівень інсоляції протягом вегетаційного періоду. Планування городньої зони має стихійний характер і не відповідає естетичним та функціональним вимогам, що

висуваються до впорядкованого приватного простору. У процесі проєктування дана зона підлягає переосмисленню та реорганізації відповідно до загальної концепції благоустрою ділянки (рис. 2.7).

Рис. 2.7. Вигляд ділянки городу (фото автора)

Існуючий баланс території розраховано і наведено в табл. 2.1. Аналізуючи вихідні дані можна побачити, що найбільшу частину площі займають умовно газонні території – 64,7 %, будівлі та споруди займають 17,4 %, замощені ділянки 12,0 %. На насадження припадає найменше площі – 6 %.

Таблиця 2.1.

Існуючий баланс досліджуваної території

№ п/п	Назва елементу	Проєкт. площі	
		$м^2$	%
1.	Будівлі та споруди	275,90	17,40
2.	Мощення	191,08	12,00
3.	Площі та майданчики	-	-

Продовження таблиці 2.1.

4.	Водні поверхні	-	-
5.	Зелені насадження, у т.ч.: - дерева - кущі - газони	 95,00 - 1027,90	 6,00 - 64,70
Всього		1589,90	100

Існуючий асортимент рослин складається з деревних плодових видів, які є невибагливими до умов середовища зростання, відзначаються систематичною врожайністю і декоративністю – це зумовлено веденням домашнього господарства та потребою у збиранні плодів.

Усі плодові дерева на території перебувають у відмінному стані, щороку проводиться формувальна і санітарна обрізка, завдяки якій крони дерев мають охайний вигляд, а самі рослини зберігають високу життєздатність і стабільно плодоносять (рис. 2.8.).

Належний догляд за насадженнями свідчить про відповідальне ставлення власників до рослин і створює сприятливу основу для подальшого розвитку та інтеграції нових видів у проєктований ландшафт.

Рис. 2.8. Існуючі плодові дерева на ділянці (фото автора)

В асортиментній відомості наявних рослин наведено повний їх перелік з врахуванням кількості (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.

Асортиментна відомість наявних рослин

№ п/п	Назва рослини		Кількість, шт.
	українська	латинська	
1.	Яблуня лісова	*Malus sylvestris* Mill.	3
2.	Груша лісова	*Pyrus pyraster L.*	2
3.	Черешня звичайна	*Prunus avium L.*	1
4.	Персик звичайний	*Prunus persica L.*	2
5.	Абрикос звичайний	*Prunus armeniaca*	1
6.	Дерен справжній	*Cornus mas* L.	1
Всього:			10
дерев			10

Більшу частину території займає земельний покрив і частково газонний (50 %), відведений під вирощування овочевих та плодово-ягідних культур, що свідчить про переважно утилітарний характер використання ділянки.

Висновки до розділу 2:

1. Проведений передпроєктний аналіз території малого саду в с. Кожухівка Фастівського району Київської області дозволив сформувати комплексне уявлення про природні, містобудівні та функціональні умови об'єкта проєктування. Населений пункт зберігає характерні риси сільського поселення садибного типу з малоповерховою приватною забудовою, розвиненою природною складовою та базовим набором соціальних об'єктів.
2. Містобудівний аналіз засвідчив, що ділянка має сприятливе розташування з точки зору транспортної доступності та інженерного забезпечення, водночас виявлено низку обмежень, які потребують урахування у проєктних рішеннях.
3. Природно-кліматичні умови Фастівського району є типовими для Правобережної України і загалом сприятливими для ведення декоративного садівництва. Аналіз сучасного стану території виявив переважно утилітарний характер її використання.
4. Отримані в ході передпроєктного аналізу дані слугують вичерпною вихідною базою для розроблення науково обґрунтованих ландшафтних рішень, спрямованих на підвищення естетичної привабливості, функціональної зручності та екологічної цінності досліджуваної присадибної ділянки.

РОЗДІЛ 3.
ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РЕКОНСТРУКЦІЇ ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Концепт-ідея малого саду

При розробці ландшафтного дизайну малого саду слід керуватись правил аби досягнути цілісності картини, дотриматись функціонального задуму, створити сприятливе середовище для проживання та відпочинку. Проте не менш важливим є врахування побажань замовника, його ідей, спосіб життя, потреб і звичок. Щоб отримати бажаний результат потрібно розробити концепт-ідею малого саду.

Врахувавши всі побажання власників прибудинкової території в с. Кожухівка, а саме досягнути динаміки, контрасту і просторової ритміки, через відсутність природних схилів або ж знижень рельєфу, завдяки насадженням. Проте не загромадити територію, надати їй текстурності, барвистості і легкості. Також втілити бажання щодо мінімізації догляду в перспективі вирощування саду, виключенням є перші роки після висадки рослин на ділянці, коли потреба у догляді значна. До уваги слід взяти позицію в збереженні існуючих деревних видів, адже вони є важливою основою садівництва на ділянці, мощення потрібно зберегти і вписати в майбутній ландшафт, через дороговартісність нового проєктування і будівництва.

Перед початком проєктування було проведено ландшафтно-композиційний аналіз території і визначено, що переважаючим є відкритий простір, він становить 55 % від загальної площі, напіввідкритий – 35 %, закритий – 20 % (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Схема ландшафтно-композиційного аналізу території (розроблено автором)

В основі проєктного рішення лежить авторська концепція, умовно названа «Природна легкість», в якій органічно поєднуються сучасні тенденції ландшафтного мистецтва з практичністю, функціональністю та індивідуальним характером місця (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Концепт-ідейний колаж проєкту (розроблено автором)

Відкритий простір став не обмеженням, а головним виразним засобом: саме через нього досягається відчуття свободи, повітря і світла, яке пронизує весь сад. Напіввідкритий простір формує плавні переходи між зонами, а закритий створює затишні куточки для відпочинку та приватності.

Ідейним натхненням для формування рослинних композицій слугують мотиви «нової хвилі» у садівництві, зокрема, підхід Піта Удольфа, де вільні, природні посадки, злаки, багаторічники та трави утворюють живі, мінливі картини, що змінюють свій вигляд від сезону до сезону. Такий підхід дозволяє досягти бажаної динаміки, контрасту і просторової ритміки навіть на рівнинній ділянці без

штучного рельєфу, виключно засобами рослинності: грою висот, текстур, фактур і силуетів.

Паралельно концепція інтегрує принципи ксероскейпінгу та малодоглядового садівництва. Пріоритет надається посухостійким і адаптованим до місцевого клімату видам, які після укорінення не потребують інтенсивного втручання. Виняток становлять перші роки після висадки, коли регулярний полив і догляд є необхідною умовою для успішного формування саду.

Водночас концепція є свідомо збалансованою і не радикальною: газонні покриття зберігаються як рівноправний елемент ландшафту, адже вони виконують важливу практичну роль – забезпечують відкритий простір для відпочинку, активних ігор і занять спортом просто неба.

Існуючі плодові дерева органічно вписуються у нову концепцію як природна структурна основа саду вони задають масштаб, формують тінь і зберігають зв'язок із господарською традицією місця. Існуюче мощення також зберігається і переосмислюється як частина нового ландшафту, набуваючи естетичної завершеності через обрамлення рослинністю та малі архітектурні форми.

Кольорова гама саду побудована на поєднанні білого, кремового і рожевого – ніжна палітра, що асоціюється з цвітінням, теплом і домашнім затишком. Вона об'єднує рослинні акценти, малі архітектурні форми та оздоблювальні елементи в єдине візуальне ціле.

Провідні матеріали дерево і камінь, вони підкреслюють природний характер саду, надають йому теплоти й тактильності. Дерево з'являється у конструкціях зон відпочинку, елементах огорожі та малих формах; камінь – у мощенні доріжок, бордюрах і акцентних декоративних елементах.

3.2. Функціональне зонування території об’єкта досліджень

Прибудинкова територія має на меті задовольняти всі потреби жителів, для досягнення такого ефекту, було розроблено функціональне зонування території об'єкту (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Схема функціонального зонування території (розроблено автором)

Зонування було здійснено відокремленням 6 зон, з урахуванням потреб мешканців об'єкту. Потрібно поєднати простір для різних видів активностей, затишку і спокою, місця для проведення часу з родиною, функціонально-практичні куточки для ведення господарства, а також окремо відведена зона для декоративного городу, додатковими є невеликі зони, які виступають транзитно-комунікаційними на подвір'ї. Зонування потрібне для того, щоб кожна частина ділянки працювала на комфорт: житлова зона - на зручність щодня, сад і город - на

врожай, рекреація - на тишу, господарський блок - на практичність. Грамотно структурована ділянка забезпечує естетичну привабливість і функціональну логіку простору, де кожна зона виконує чітко визначену роль і водночас є частиною цілісної композиції [21].

Репрезентативна зона – перша і головна при вході на територію, вона розташована зі сторони вулиці Свято-Михайлівської, де прокладена дорога місцевого значення, відповідно присутнє незначне автотранспортне навантаження. Зона знаходиться між дорогою та будинком, себто формує перше враження про ділянку і садибу, виконана під’їзною замощеною площею до гаража, яка також слугує вхідним майданчиком до будинку. Вхідна група включає в себе ворота, огорожі, під'їзні доріжки та декоративні елементи. Важливо, щоб ця зона була оформлена в тому ж стилі, що і інша частина ділянки. При проєктуванні зона залишиться незмінною, проте є необхідність додати вуличне освітлення в цій зоні. Відповідно до ДБН Б.2.2-1-01 площа поверхні твердого покриття не повинна перевищувати 12 % площі присадибної ділянки, що враховується при плануванні замощених майданчиків у цій зоні [22, 23].

Наступна зона ділянки – транзитно-комунікаційна, вона слугує каркасом всієї ділянки і виділена окремо через систему доріжок і мощення без додаткового навантаження, також вона сполучає всі зони ділянки між собою. Доріжки проходять обабіч головного та господарського будинку, забезпечуючи підхід до всіх будівель. Раціонально влаштована мережа садових доріжок є обов'язковим елементом благоустрою будь-якої присадибної ділянки: ширина головних пішохідних шляхів має становити не менше 1,2-1,5 м для вільного пересування, тоді як другорядні стежки можуть бути завширшки 0,6-0,8 м. При проєктуванні доцільно облаштувати освітлення зони настінними вуличними світильниками, що забезпечить безпеку пересування у темну пору доби та сформує додатковий естетичний ефект уздовж пішохідних шляхів.

Зона тихого відпочинку необхідна на ділянці через функцію місця для усамітнення, медитації, читання тощо. Ці зони поділені на двоє на території, і їх необхідно ізолювати від шуму та візуального контакту сусідів і перехожих; зони знаходяться поруч з будинком, проте подалі від господарської будівлі. Ці зони потрібно зосереджувати в затінених ділянках, що стосується тихої зони перед будинком, або створювати затіненість завдяки озелененню на відкритих просторах. Планується додати затишку територіям з допомогою пергол з лавами, альтанки, а також декоративного садового фонтану, освітленням боллардами. Вертикальне озеленення пергол виткою трояндою дозволить не лише створити природну тінь, але й збагатить просторове середовище зони колоритом та ароматом. Болларди як елемент освітлення вибрані невипадково: їх м'яке розсіяне світло вздовж доріжок зберігає камерну атмосферу простору, не порушуючи відчуття відокремленості та спокою.

Візуально відокремленою на ділянці є господарська зона, адже вона знаходиться між парканом і господарською будівлею та прихована від репрезентативної зони; ця зона виділена спеціально для зберігання садового інвентарю, складання дров для кострища. Логістичний розв'язок обумовлює розташування цієї зони, тому що з будь-якої точки ділянки можна безперешкодно потрапити до господарського блоку. Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019, на присадибних ділянках при дотриманні санітарних, протипожежних і будівельних норм можуть бути розміщені господарські будівлі. Господарська зона має бути зручною в експлуатації, але не домінувати у загальній візуальній картині садиби [24].

Зона декоративного городу розташована в кінці ділянки, проте вона добре проглядається з різних куточків ділянки; вона поєднує в собі естетику та утилітарність. В цій зоні доречно розташована скляна теплиця та високі грядки для їстівних, декоративних та ароматичних трав. Високі гряди виконані з дерева для досягнення екологічності, покриття ділянки виконано з мармурової крихти для досягнення практичності і дренажу. Концепція «potager» – французького

декоративного городу ґрунтується на філософії, де продуктивність та краса нерозривно пов'язані. Особливою популярністю користується «французький город» з високими грядками строгої геометричної форми; оптимальна ширина таких грядок становить до 1 м, що дозволяє легко обслуговувати рослини з двох сторін, а найбільш зручна висота близько 40-50 см. Поєднання овочевих культур, пряних трав і квіткових рослин у межах однієї зони формує живу, мінливу протягом сезону композицію, де кожен елемент виконує одночасно декоративну і практичну функцію. Декоративний город передбачає висаджування низькорослих культур по краю грядки, а ближче до центру – великих та високих овочів; обрамлення грядки виконує декоративну і захисну функції. Скляна теплиця органічно вписується в цю зону і дозволяє продовжити вегетаційний сезон, а також виростити розсаду та теплолюбні культури, які в умовах відкритого ґрунту є недоступними [25].

Зона сімейного відпочинку знаходиться поруч з будівлею бані; в цій зоні розташовано кострище, садові крісла для сидіння різними групами, а також садові гойдалки-кокони. Ця зона виокремлена для сімейного дозвілля: барбекю, зустрічі з гостями. Відокремити зону від ділянки планується завдяки посадкам декоративно-квітучих кущів гортензії деревовидної «Анабель». Суміщення зони відпочинку з банею є функціонально виправданим рішенням, оскільки ці об'єкти утворюють єдиний рекреаційний комплекс, орієнтований на активне дозвілля всієї родини. Гортензія деревовидна 'Анабель' обрана як живопліт не випадково: відстань від межі суміжної земельної ділянки до кущів має бути не менше 1,0 м відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019, що враховано при проєктуванні. Садові гойдалки-кокони та крісла у різних групах забезпечують можливість відпочинку як великою компанією, так і окремими підгрупами, що є важливою умовою багатофункціонального використання цієї зони [24].

На основі функціонального зонування території було розроблено схему дорожньо-стежкової мережі ділянки, що забезпечує зв'язок між функціональними зонами та організовує пішохідні маршрути (рис. 3.4).

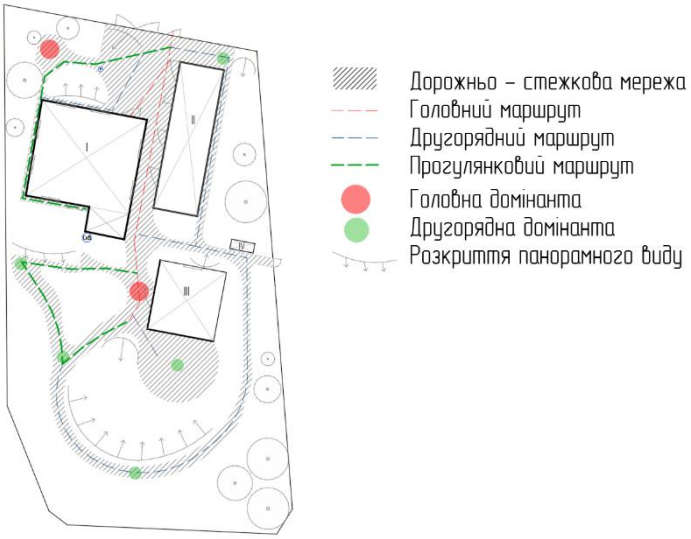

Рис. 3.4. Дорожньо-стежкова мережа території (розроблено автором)

Проведений аналіз функціонального зонування присадибної ділянки засвідчує, що раціональний поділ території на шість взаємопов'язаних зон є необхідною умовою створення комфортного, естетично привабливого та практично зручного середовища для проживання. Кожна із виділених зон виконує самостійну функцію і водночас органічно вписується у загальну планувальну структуру ділянки.

3.3. Асортимент рослин

Підбір асортименту рослин для озеленення території базується на кліматичних та мікрокліматичних особливостях регіону, типу ґрунту, кількості вологи та рівня інсоляції, а також згідно концепції саду. Важливим критерієм підбору асортименту рослин для саду є невибагливість і стійкість як до вологості, так і до пересихання ґрунтів. Перевагу надано високодекоративним і стійким

сортам і видам рослин, асортимент підібраний за невибагливістю до догляду та екологічною сумісністю між собою, а також опираючись на цінову політику рослин.

Загальний асортимент запроєктованих і наявних рослин наведено в асортиментній відомості (дод. Є., табл. Є. 1.), яка охоплює 27 видів і сортів та налічує 312 садивних одиниць загалом, з яких 23 дерева, 89 кущів і 200 квіткових багаторічних рослин. Асортимент згруповано відповідно до біологічних та декоративних характеристик видів, що відображає логіку просторової організації рослинності на ділянці.

Солітерні та групові посадки деревних листяних видів налічують 23 штуки, з яких лише 3 види є запроєктованими, решта представлена існуючими плодовими деревами, збереженими відповідно до концептуальних рішень проєкту. Солітерні посадки хвойних кущів становлять 7 штук, групові та рядові посадки листяних кущів – 82 штуки. Для оформлення тіньових і вологолюбних міксбордерів підібрано рослини, що потребують підвищеної вологості або дворазового поливу в спекотні дні, 3 види декоративно-листяних і 1 вид красивоквітучих рослин. Для оформлення сонцелюбних і посухостійких міксбордерів підібрано рослини, що витримують високе інсоляційне навантаження і чудово витримують спекотні погодні умови з поливом один раз на день, 4 види багаторічних злакових рослин та 2 види красивоквітучих рослин.

Для формування структури саду обрано декоративні деревні види, покликані доповнити наявний асортимент плодових дерев, не перевантажити територію, а також створити місця затінення та затишку від вітру. Вишня дрібнопильчаста «Канзан» (*Prunus serrulata «Kanzan»*) та слива розчепірена «Нігра» (*Prunus cerasifera «Nigra»*) формують солітерні посадки і мають найвищу декоративність навесні, в період рясного цвітіння рожевих ароматних квіток. Обидва сорти зберігають декоративність протягом усього вегетаційного сезону завдяки гладкому блискучому листю; зокрема Слива розчепірена «Нігра» вирізняється насиченим бордовим забарвленням листкової пластини, що надає солітерній посадці виразного

колористичного акценту і підтримує кольорову концепцію саду. Ірга Ламарка (*Amelanchier* × *lamarckii* F.G.Schroed) обрана для солітерних і групових посадок у межах міксбордерів та на газоні. Вона вирізняється декоративною кроною впродовж усього вегетаційного сезону: ніжне біле цвітіння навесні змінюється соковитою зеленню влітку, яскравим оранжево-червоним забарвленням восени та виразним багатостовбурним силуетом узимку. Природна багатостовбуровість дерева додає текстурності й пластичності композиції, а висока стійкість до різноманітних умов зростання робить її довговічним елементом структури саду. Саме ці дерева обрано для точкового акцентного підсвічування у системі вечірнього освітлення ділянки (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Солітерні посадки листяних дерев *Prunus serrulata* «Kanzan» та *Prunus cerasifera* «Nigra» (розроблено автором)

Кущові форми рослин розподілено за екологічними групами відповідно до мікрокліматичних умов місця висадки. Більш вологолюбні й тіневитривалі види

зосереджено у вхідній, затіненій зоні подвір'я – вони потребуватимуть додаткового поливу в особливо спекотні дні. Посухостійкі види кущів висаджено на сонячній відкритій території подвір'я; вони потребують поливу лише в найбільш посушливі дні, що відповідає принципам малодоглядового садівництва.

Видовий асортимент кущової групи складається з квітуючих кущів із високою декоративністю: вейгела квітуча «Вінтаж лов» (*Weigela florida «Vintage Love»*), гортензія деревовидна «Анабель» (*Hydrangea arborescens «Annabelle»*), півонія деревоподібна «Блек» (*Paeonia suffruticosa «Black»*), півонія молочноквіткова «Георг В. Пейтон» (*Paeonia lactiflora «Georg W.Peyton»*) та спірея японська «Широбана» (*Spiraea japonica «Shirobana»*). Ці види формують пишні квіткові акценти забезпечуючи декоративність.

Плетиста троянда «П'єр де Ронсар» (*Rosa «Pierre de Ronsard»*) виконує подвійну роль, як самостійна декоративна рослина і як елемент вертикального озеленення перголи в зоні тихого відпочинку.

З хвойних кущів обрано один вид – сосну гірську «Пуміло» (*Pinus mugo* «Pumilio»), яка надає перевагу відкритим сонячним ділянкам і є посухостійкою в дорослому віці. Проте в перші роки після висадки рослина потребує додаткового поливу для успішного укорінення, це узгоджується із загальним підходом до догляду за садом у початковий період (рис. 3.6).

Рис. 3.6. *Pinus mugo «Pumilio», Paeonia suffruticosa «Black»* та *Paeonia lactiflora «Georg W.Peyton»* на запроєктованій території (розроблено автором)

Асортимент рослин, підібраний для формування міксбордерів, також сформований за принципом екологічних груп, де рослини доцільно поєднуються між собою та відповідають конкретному місцю висадки. У тіньових міксбордерах розміщено тіньолюбні й вологолюбні трав'янисті рослини: анемона японська «Велвінд» (*Anemone japonica «Whirlwind»*), гейхера гібридна «Грейп Сода» (*Heuchera hybrida «Grape Soda»*), страусове перо звичайне (*Matteuccia struthiopteris* L.) та хоста Зібольда (*Hosta sieboldiana* Hook.) – усі вони здатні формувати виразні декоративно-листяні килими в умовах обмеженого освітлення. У сонячних міксбордерах зосереджено посухостійкі й менш вибагливі рослини: вівсяниця сиза (*Festuca glauca* L.), ехінацея пурпурова (*Echinacea purpurea* L.), колосняк піщаний (*Leymus arenarius* L.), орлики звичайні (*Aquilegia vulgaris* L.), пеннісетум лисохвостий «Хамельн» (*Pennisetum alopecuroides «Hameln»*), просо прутоподібне «Прайрай скай» (*Panicum virgatum «Prairie Sky»*). Поєднання злаків і квітучих багаторічників у сонячних міксбордерах створює динамічну, природну композицію в дусі «нової хвилі» садівництва, де рослини існують у власному ритмі, змінюючи свій образ від сезону до сезону (дод. Є., табл. Є. 2.; Є. 3).

Підібраний рослинний асортимент є збалансованим, екологічно обґрунтованим і стилістично цілісним, повністю відповідає концепції

малодоглядового натуралістичного саду та забезпечує декоративність ділянки впродовж усіх чотирьох сезонів.

3.4. Малі архітектурні форми

Малі архітектурні форми є невід'ємною частиною формування малого саду – завдяки їхній присутності створюється цілісна просторова композиція, яка органічно доповнює рослинні групи, структурує та наповнює функціональні зони, а також надає всьому саду виразного художнього образу. Саме МАФ є тим сполучним елементом між природнім і рукотворним середовищем, що визначає характер і настрій простору, формує точки притяжіння та візуальні акценти, перетворюючи сад на повноцінне місце для відпочинку, споглядання та спілкування. Вдало підібрані малі архітектурні форми здатні перетворити навіть невеликий за площею садовий простір на затишний куток, наповнений функціональним змістом і естетичною цінністю.

При доборі МАФ було дотримано стилістичного рішення, масштабів ділянки та концептуально-ідейних задумів проєкту. Усі елементи підпорядковані єдиній стильовій концепції та узгоджені між собою за матеріалами, формою і кольоровою гамою, що забезпечує цілісність і гармонійність загального сприйняття простору. Матеріали МАФів обирались практичні, довговічні й екологічні, здатні витримувати атмосферні навантаження без втрати декоративних якостей упродовж тривалого часу. Перевагу надавали деревині та бетону – матеріалам, які природно вписуються в садове середовище, мають теплу фактуру і водночас відрізняються надійністю в експлуатації. Кожен елемент є функціонально доцільним на проєктованій ділянці та задовольняє конкретні потреби мешканців – від забезпечення місць відпочинку до організації городнього простору.

До споруд функціонального призначення та відпочинку віднесено дерев'яну альтанку розміром 3 м² у репрезентативній зоні, яка слугує місцем зупинки, споглядання й акцентним елементом біля будинку. Альтанка виконана з натуральної деревини з обробкою захисними просоченнями, що забезпечує стійкість до вологи та ультрафіолетового випромінювання і підкреслює природній характер матеріалу. Її розташування у репрезентативній зоні продумане таким чином, аби споруда була видна від вхідної групи та слугувала візуальним орієнтиром, запрошуючи відвідувача вглиб ділянки (рис. 3.7).

Рис. 3.7. Дерев'яна альтанка з декоративним фонтаном (розроблено автором)

Прибудинкова тераса за будинком, що має безпосередній вхід до приміщень, облаштована садовими меблями і дерев'яними лежанками, які створюють зручні умови для відпочинку на відкритому повітрі (рис. 3.8.). Квіткове доповнення тераси забезпечується Гортензіями крупнолистими (*Hydrangea macrophylla* Thunb.) у

кашпо, розміщеними в контейнерах через підвищену вибагливість цього виду до умов зростання – зокрема потребу в кислому, добре дренованому субстраті та захисті від пересихання, яку складно забезпечити у відкритому ґрунті. Контейнерне вирощування дає змогу регулювати мікроклімат кореневої зони та за потреби переміщувати рослини до укриття в холодний сезон. Поєднання природньої деревини конструктивних елементів тераси з пишними квітучими гортензіями створює виразний і затишний куточок для щоденного відпочинку родини (рис. 3.8).

Рис. 3.8. Прибудинкова тераса (розроблено автором)

Дерев'яні перголи з лавами, розташовані в зоні тихого відпочинку, забезпечують місця усамітнення та комфортної тіні в літній період. Конструктивно перголи виконані з клеєного бруса і покриті захисним лаком, що поєднує естетику натурального дерева з практичністю та довговічністю. Вони оплетені плетистою трояндою «П'єр де Ронсар» (Rosa «Pierre de Ronsard»), яка формує пишний зелено-квітковий намет із великими піоновидними суцвіттями кремово-рожевого

забарвлення та насиченим ніжним ароматом, що перетворює зону відпочинку на справжній куточок романтики та усамітнення (рис. 3.9). Сорт відзначається стійкістю до хвороб, потужним ростом і рясним цвітінням, що робить його оптимальним вибором для вертикального озеленення опорних конструкцій у помірному кліматі.

Рис. 3.9. Дерев'яна пергола з лавою (розроблено автором)

Дерев'яні садові меблі, розміщені в зоні сімейного відпочинку обабіч декоративного кострища, слугують місцем для посиденьок біля вогнища та проведення затишних родинних вечорів. Меблі виконані з світлої деревини. Розташування меблів навколо кострища підпорядковане принципу кола, що психологічно сприяє відкритому спілкуванню та формуванню відчуття спільності. Крісла-кокони, також розташовані в цій зоні поруч із кострищем, доповнюють композицію та створюють додатковий акцент. Підвісна форма крісел-коконів додає простору динаміку та грайливість, а м'яка оббивка забезпечує максимальний комфорт для тривалого перебування на свіжому повітрі (рис. 3.10).

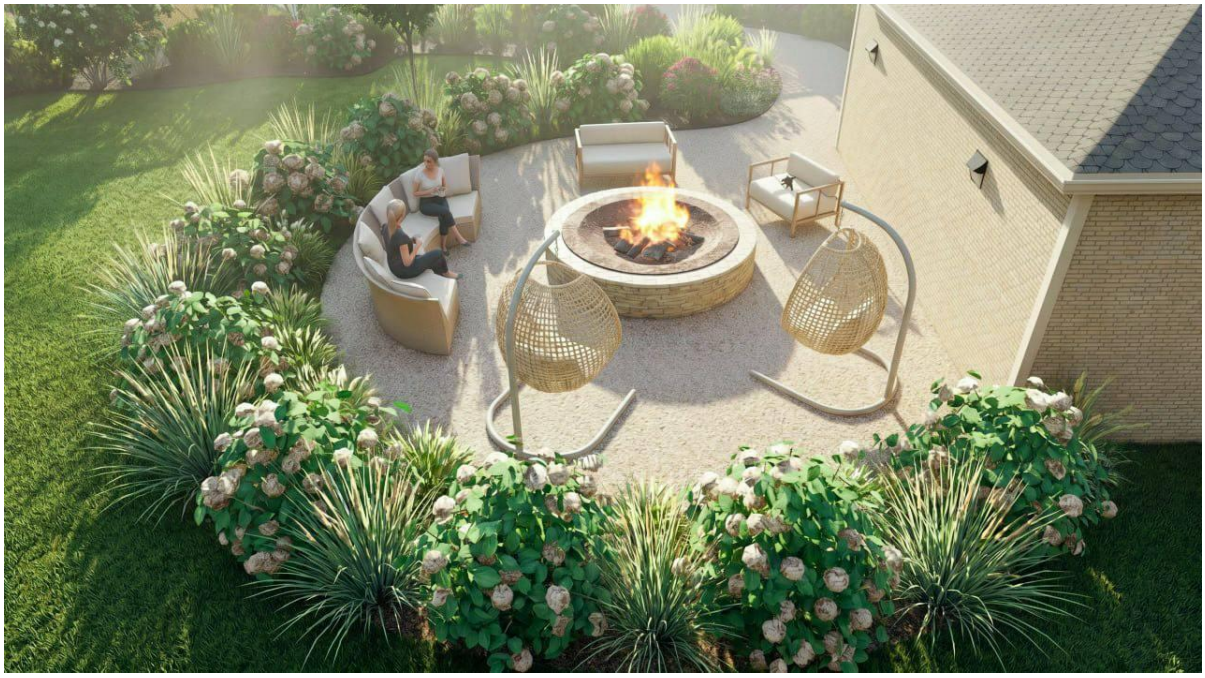

Рис. 3.10. Садові меблі та крісла-кокони навколо кострища в зоні сімейного відпочинку (розроблено автором)

До декоративних елементів належить декоративний бетонний міні-фонтан, розміщений поруч з альтанкою в репрезентативній зоні. Звук течії води створює заспокійливий акустичний фон, що маскує вуличний шум і наповнює простір відчуттям природної свіжості. Фонтан виготовлений із архітектурного бетону з фактурною поверхнею, що гармонує із загальним стилістичним рішенням і не потребує складного технічного обслуговування (рис. 3.7). Бетонне кострище, розташоване в зоні сімейного відпочинку, слугує смисловим акцентом зони, навколо нього природньо формується місце збору, яке притягує мешканців і гостей, створює атмосферу затишку, живого вогню та неспішного спілкування під відкритим небом (рис. 3.10).

В городній зоні розташовані високі грядки для висадки ароматичних трав, салатів і ягід. Підвищені грядки виготовлені з термооброблених дошок або цегли та

підняті на висоту 40-60 см, що суттєво полегшує догляд за рослинами, покращує дренаж і прогрів ґрунту навесні, а також запобігає розповсюдженню бур'янів із прилеглих ділянок. Підібраний асортимент для декоративного городу складений з ароматичного блоку: шавлія лікарська (*Salvia officinalis* L.), меліса лікарська (*Melissa officinalis* L.), гісоп лікарський (*Hyssopus officinalis* L.), чебрець повзучий (*Thymus serpyllum* L.), материнка звичайна (*Origanum vulgare* L.). Пряно-овочевий блок: салат листовий (*Lactuca sativa var. Secalina* L.), полуниця садова (*Fragaria* × *ananassa* Duchesne) є водночас декоративним і господарсько корисним, додаючи городній зоні візуальної привабливості та практичної цінності (рис 3.11).

Прозора теплиця з полікарбонату, встановлена в тій самій зоні, призначена для вирощування розсади у ранньовесняний період або тимчасового зберігання контейнерних рослин, зокрема гортензій у кашпо, в зимовий сезон. Полікарбонатне покриття пропускає достатню кількість розсіяного світла і водночас утримує тепло, що дає змогу продовжити вегетаційний сезон та захистити теплолюбні рослини від заморозків (рис. 3.11).

Рис. 3.11. МАФи в городній зоні (розроблено автором)

Підібрані малі архітектурні форми органічно вписуються в загальну концепцію саду, підпорядковуючись єдиній стилістиці та кольоровій гамі. Деревина і бетон як провідні матеріали забезпечують естетичність і довговічність, практичність в умовах відкритого середовища. Кожен елемент несе конкретне функціональне навантаження і формує виразний художній образ простору. Зони відпочинку різного характеру забезпечують комфортне перебування на ділянці для всіх членів родини впродовж теплого сезону. Городня зона з підвищеними грядками і теплицею інтегрована в загальний ландшафт, поєднуючи декоративність із господарською практичністю.

3.5. Інженерні комунікації

Інженерне забезпечення є невід'ємною складовою комфортного функціонування приватної присадибної ділянки та повноцінної реалізації ландшафтного проєкту. Освітлення підкреслює художній образ саду у вечірній час, а зрошення підтримує належний стан рослинності протягом усього вегетаційного сезону. При розробці інженерних рішень враховувались наявна інфраструктура ділянки, зокрема автономне водопостачання зі свердловини, а також загальна концепція малодоглядового саду, що передбачає мінімізацію трудових і ресурсних витрат в процесі експлуатації.

Освітлення ділянки розроблено відповідно до функціонального зонування території та загальної стилістики проєкту. Схема освітлення передбачає три рівні підсвітки, які у поєднанні формують світлову композицію, здатну підтримати затишок садового простору у вечірній час (дод. Е).

Перший рівень представлений вуличними ліхтарями-стовпчиками (боллардами) у кількості 18 штук, рівномірно розміщеними вздовж пішохідних доріжок. Болларди забезпечують безпечне пересування територією у темний час доби, м'яко окреслюючи маршрути руху, формуючи світловий акцент (рис. 3.12).

Рис. 3.12. Ліхтарі-стовпчики на об'єкті (розроблено автором)

Другий рівень формують настінні світильники у кількості 17 штук, розміщені на фасадах житлового будинку, господарської будівлі та бані. Вони забезпечують функціональне освітлення прилеглих до будівель зон – тераси, входів, міжбудівельних. Настінні світильники підібрані в єдиній стилістиці з рештою елементів освітлення (рис. 3.13).

Рис. 3.13. Настінні ліхтарі (розроблено автором)

Третій рівень – точкова акцентна підсвітка дерев у кількості 4 шт, спрямована на Іргу Ламарка (*Amelanchier lamarckii* F.G.Schroed). Підсвічування знизу акцентує декоративну силуетну форму крони і багатостовбурність дерева. Такий прийом є характерним для сучасного садового освітлення і суттєво збагачує вечірній образ ділянки (рис. 3.14).

Рис. 3.14. Точкова підсвітка дерев (розроблено автором)

Уся система освітлення реалізується на основі енергоефективних джерел світла з теплою колірною температурою, що забезпечує природній, м'який відтінок.

Система зрошення ділянки розроблена з урахуванням наявного автономного водопостачання та практичних потреб догляду за рослинним асортиментом у різних функціональних зонах. Основним джерелом водозабезпечення слугує свердловина глибиною 23 м, яка забезпечує доступ до глибоких водоносних горизонтів зі стабільним дебітом, обсяг води доступний для зрошення, є практично необмеженим, що повністю покриває всі господарські та поливальні потреби ділянки. Додатковим джерелом виступає криниця глибиною 10 м, яка має обмежений, проте стабільний запас води, достатній для поливання міксбордерів у репрезентативній зоні. Таким чином, поєднання двох автономних джерел водопостачання забезпечує гнучкість і надійність системи зрошення, розподіляючи навантаження між ними залежно від зони та інтенсивності потреби у зволоженні.

Схема трубопроводу свердловини і колодязя з виводами відображає розташування підземної труби та точок виведення кранів водопостачання, рівномірно розподілених по ділянці для забезпечення зручного доступу до води в різних її частинах. Продумане розташування кранів дозволяє охопити поливом усі функціональні зони без необхідності прокладання надмірно довгих шлангів або переміщення важкого обладнання (рис. 3.15).

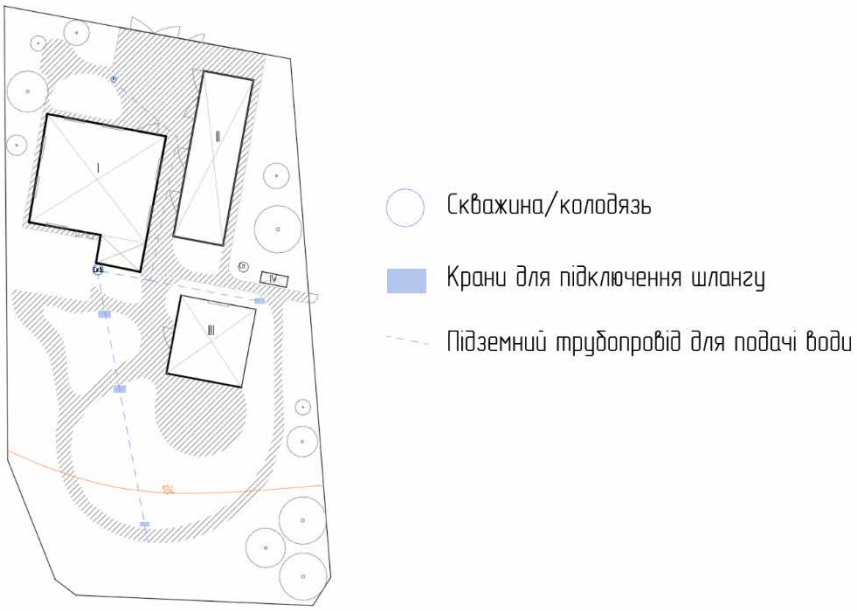

Рис. 3.15. Схема трубопроводу свердловини і колодязю з виводами (розроблено автором)

Уся система зрошення на ділянці є ручною – полив здійснюється безпосередньо мешканцями без застосування автоматизованих механізмів. Зрошення здійснюється за допомогою двох шлангів завдовжки по 30 метрів, які вручну почергово під'єднуються до виведених на поверхню кранів залежно від зони поливу. Така конфігурація забезпечує охоплення всієї проєктованої території при мінімальних капіталовкладеннях і простоті в обслуговуванні. Безпосереднє зволоження рослин здійснюється через переносні дощувачі, що вручну

встановлюються на необхідних ділянках залежно від поточних потреб і вільно переміщуються по ділянці відповідно до агрометеорологічної ситуації.

Міксбордери та інші рослинні групи, що потребують більш прицільного поливу, зрошуються вручну безпосередньо зі шлангу в міру необхідності – зокрема в особливо спекотні та посушливі дні вегетаційного сезону, коли природніх опадів виявляється недостатньо для підтримання оптимального водного режиму ґрунту. Ручний полив у цьому контексті має і практичну перевагу: він дозволяє мешканцям безпосередньо спостерігати за станом рослин, своєчасно виявляти ознаки стресу, пошкодження або хвороби та оперативно реагувати на зміни в рослинному середовищі. Такий підхід повністю відповідає загальній концепції малодоглядового саду, рослинний асортимент підібраний переважно з посухостійких і адаптованих до місцевого клімату видів, тому інтенсивний регулярний полив є ситуативним заходом.

Інженерні системи освітлення і зрошення розроблені аби забезпечити комфортне використання садового простору, не створити надмірного навантаження на ресурси та час мешканців у процесі щоденної експлуатації.

3.6. Кошторисна документація

Кошторисна документація є обов'язковою складовою будь-якого ландшафтного проєкту, оскільки дозволяє визначити реальну вартість реалізації проєктних рішень, раціонально розподілити фінансові ресурси та спланувати черговість виконання робіт. Наявність зведеного кошторису дає замовнику чітке розуміння загального обсягу витрат ще до початку будівництва і є інструментом контролю бюджету на всіх етапах втілення проєкту в життя.

Зведений кошторис на реалізацію ландшафтного проєкту малого саду в с. Кожухівка складено з урахуванням специфіки виконання робіт: усі будівельні, монтажні та озеленювальні роботи виконуватимуться власними силами мешканців ділянки, без залучення підрядних організацій. Це дозволяє суттєво скоротити загальну вартість реалізації проєкту, адже кошторис включає виключно витрати на закупівлю матеріалів, готових виробів, рослин та обладнання, тоді як вартість робочої сили до розрахунку не включається. Виняток становлять підготовчі роботи з планування та зачищення ділянки технікою, залучення якої є об'єктивною необхідністю і передбачає відповідні витрати (дод. Ж., табл. Ж. 1.).

Найбільшу частку у загальній вартості проєкту займає тверде покриття – 87 112 грн (31,2 %), що зумовлено значною площею мощених поверхонь та вартістю будівельних матеріалів. Суттєву частку складають також малі архітектурні форми – 82 463 грн (29,6 %), які включають закупівлю готових виробів та матеріалів для їх виготовлення власноруч, і освітлення – 48 176 грн (17,3 %). На озеленення має бути виділено 43 025 грн (15,4 %) що охоплює виключно вартість посадкового матеріалу, оскільки висадка рослин, подальший догляд та усі супутні роботи виконуватимуться самостійно. Система зрошення є найменш витратним розділом – 3 260 грн (1,2 %), що обумовлено ручним характером поливу та відсутністю необхідності у придбанні складного автоматизованого обладнання. Підготовчі роботи складають 15 000 грн (5,4 %) і є єдиною статтею, що передбачає залучення сторонньої техніки.

Загальна вартість реалізації ландшафтного проєкту становить 279 036 гривень. Господарський спосіб виконання робіт дозволив значно оптимізувати бюджет проєкту порівняно з підрядним методом реалізації, зберігши при цьому повноцінне втілення всіх запроєктованих ландшафтних рішень.

Висновки до розділу 3:

1. Комплексні проєктні рішення щодо ландшафтного облаштування присадибної ділянки в с. Кожухівка, які охоплюють усі аспекти формування малого саду – від концептуальної ідеї до кошторисного обґрунтування. В основу проєкту покладено авторську концепцію «Природна легкість», що поєднує мотиви натуралістичного садівництва, принципи ксерискейпінгу та малодоглядовості з практичними потребами родини, реалізовану через кольорову гаму білого, кремового і рожевого та матеріали дерево і камінь.

2. Територію структуровано на шість функціональних зон, рослинний асортимент налічує 312 одиниць 27 видів, підібраних за екологічними групами для забезпечення декоративності впродовж усіх сезонів.

3. Малі архітектурні форми, трирівнева система освітлення та ручне зрошення від автономних джерел формують комфортне та естетично цілісне середовище. Загальна вартість реалізації проєкту становить 279 036 гривень із максимальною оптимізацією бюджету за рахунок господарського способу виконання робіт.

ВИСНОВКИ

У даній бакалаврській кваліфікаційній роботі наведено теоретичні аспекти та розроблено проєктні пропозиції організації присадибної ділянки в с. Кожухівка Фастівського району Київської області. Основною метою роботи стало формування сучасного ландшафтного простору присадибної ділянки, який поєднує рекреаційну, господарську та естетичну функції, забезпечуючи комфортне середовище для проживання, відпочинку та ведення домашнього господарства відповідно до потреб і побажань власників.

1. Теоретичний аналіз засад організації малих садів засвідчив, що присадибна ділянка обмеженої площі є самостійним і повноцінним типом ландшафтного об'єкта, що потребує комплексного проєктного підходу. Функціональне зонування, біофільний дизайн, концепція «нової хвилі» Піта Удольфа та принципи ксерискейпінгу визначено як ключові теоретичні засади, що забезпечують поєднання естетичної виразності, психологічного комфорту та екологічної доцільності в умовах малого саду. Виявлені закономірності та інноваційні підходи склали наукову основу для розробки проєктних рішень.

2. Передпроєктний аналіз об'єкта дослідження встановив, що с. Кожухівка розташоване у сприятливій географічній позиції в межах Київської агломерації і зберігає характерні риси сільського поселення садибного типу. Природно-кліматичні умови Фастівського району помірно-континентальний клімат, родючий шар типового чорнозему та автономне водопостачання зі свердловини є загалом сприятливими для ведення декоративного садівництва. Існуючий стан ділянки характеризується переважно утилітарним використанням із мінімальною часткою декоративного озеленення, що визначило основні напрями проєктного втручання.

3. Розроблена авторська концепція «Природна легкість» органічно поєднує мотиви натуралістичного садівництва, принципи ксерискейпінгу та малодоглядовості з практичними потребами родини. Єдина кольорова гама білого, кремового і рожевого та провідні матеріали дерево і камінь забезпечують стилістичну цілісність усіх елементів проєкту і формують виразний індивідуальний характер простору.

4. Функціональне зонування території передбачає виділення шести взаємопов'язаних зон – репрезентативної, транзитно-комунікаційної, тихого відпочинку, сімейного відпочинку, господарської та декоративного городу, кожна з яких виконує чітко визначену роль і водночас є частиною цілісної просторової композиції. Раціональна дорожньо-стежкова мережа забезпечує логічний зв'язок між усіма зонами ділянки.

5. Підібраний рослинний асортимент налічує 312 садивних одиниць 27 видів і сортів, розподілених за екологічними групами відповідно до умов інсоляції та вологості. Збережені існуючі плодові дерева органічно інтегровано в нову концепцію як структурну основу саду. Запроєктовані декоративні деревні види, кущові форми та багаторічні трав'янисті рослини забезпечують цілорічну декоративність ділянки і відповідають принципам малодоглядового натуралістичного садівництва.

6. Система малих архітектурних форм із деревини та бетону – альтанка, тераса, перголи, садові меблі, кострище, фонтан, підвищені грядки та теплиця, наповнює функціональні зони конкретним змістом, формує точки притяжіння та візуальні акценти, перетворюючи ділянку на повноцінне місце для відпочинку, спілкування та господарювання.

7. Інженерні рішення проєкту включають трирівневу систему освітлення – ліхтарі-стовпчики, настінні світильники та точкова підсвітка крон дерев. Ручна система зрошення від двох автономних джерел водопостачання. Такі рішення забезпечують

комфортне використання простору цілодобово при мінімальних експлуатаційних витратах.

8. Загальна вартість реалізації проєкту становить 279 036,00 грн. Виконання всіх будівельних, монтажних та озеленювальних робіт власними силами мешканців дозволив суттєво оптимізувати бюджет порівняно з підрядним методом реалізації, зберігши при цьому повноцінне втілення всіх запроєктованих ландшафтних рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Демиденко, А. С., Малік, Т. В. (20. 2) Актуальність «малих» садів у міському середовищі та приватному садово-парковому будівництві. *Український журнал будівництва та архітектури.* 2022. 1. С. 31–37. веб-сайт. URL: https://lnk.ua/lQ5V2Bgqw (дата звернення: 20.03.2026).
2. Дрозд, Ю. І. Особливості функціонального зонування міських територій // *Містобудування та територіальне планування.* 2012. 45, 1. С. 260–264. веб-сайт. URL: https://lnk.ua/aB1giZQUY (дата звернення: 20.03.2026).
3. Абизов, В. А., Прокопенко, С. В. Особливості організації простору сучасних парків активного відпочинку // *Технології та дизайн.* 2020. веб-сайт. URL: https://lnk.ua/kZ2PgYHSK (дата звернення: 20.03.2026).
4. Yu, H. Spatial layout and functional zoning of ecological gardens based on deep learning // *Journal of Biotech Research*. (2025) Т. 21. С. 27–39. веб-сайт. URL: https://lnk.ua/vXefHmCpZ (дата звернення: 20.03.2026).
5. Lipovská, B. The fruit of garden tourism may fall over the wall: Small private gardens and tourism // *Tourism Management Perspectives*. (2013) Т. 6. С. 114–121. веб-сайт. URL: https://lnk.ua/8L63Gixz9 (дата звернення: 20.03.2026).
6. Бутенко, В. О., Козачук, І. Ю. (2023). Декоративні злакові рослини в структурі озеленення урбоекосистем // *Інновації у садово-парковому господарстві України: матеріали Всеукраїнської конференції.* 2023. № 5: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/EyGWFbc41 (дата звернення 24.03.2026).
7. Sthapit, B., Gautam, R., Eyzaguirre, P. The value of home gardens to small farmers. 2004: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/peVSReZX7 (дата звернення 24.03.2026).
8. Cantoni, N., Tăslăvan, R. Ephemeral Gardens Designed to Last. The Perennial Movement in Landscaping // *Studies in History and Theory of Architecture*. 2022. № 10. С. 71–84: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/8MNNRCjrx (дата звернення 24.03.2026).

9. Виставковий сад «Бохо» (реалізація): веб-сайт. URL: https://lnk.ua/R6kHEMn5l (дата звернення 24.03.2026).
10. Виставковий сад «Бохо» у стилі «Саду нової хвилі», Запоріжжя, Україна: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/hyIp98cmi (дата звернення 24.03.2026).
11. Ідеї для озеленення невеликих просторів: веб-сайт. URL: https://surl.lt/zmjmls (дата звернення 24.03.2026).
12. Цибулинні первоцвіти в кашпо: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/wRbEoBOky (дата звернення 24.03.2026).
13. Рослинні композиції на полицях: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/zsLZ1TtiW (дата звернення 24.03.2026).
14. Підвісні кошики в міні - садах: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/uT7X9gt9D (дата звернення 24.03.2026).
15. Ґрунтопокривні рослини в щілинах покриття: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/aZQM5CRTe (дата звернення 25.03.2026).
16. Вибір рослин для невеликих садів – найкращі поради від Енді: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/rQe9voR4u (дата звернення 25.03.2026).
17. Малі рослини для малих садів: веб-сайт. URL: https://surl.li/xnrycw (дата звернення 25.03.2026).
18. Київська агломерація. Що це таке і чому під час війни вона стала ще більш потрібна: веб-сайт. URL: https://surl.li/dreqme (дата звернення 25.03.2026).
19. Картографічний знімок с. Кожухівка: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/taUzGyp93 (дата звернення 25.03.2026).
20. Калинівська селищна рада Фастівського району Київської області. Пояснювальна записка. Внесення змін до генерального плану смт Калинівка Фастівського району Київської області / *замовник Калинівська селищна рада Фастівського району Київської області; виконавець ТОВ «Проектгенплан»*. – Київ, 2024. – 138 с.: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/M4YAFalr5 (дата звернення 25.03.2026).

21. Ландшафтний план ділянки: зонування, урахування рельєфу та ідеї для 6–15 соток: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/4Y5dIwEcC (дата звернення 12.05.2026).
22. Ландшафтний дизайн заміського будинку: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/2hTIQEAhu (дата звернення 12.05.2026).
23. ДБН Б.2.2-1-01. Містобудування. планування і забудова населених пунктів (32634): веб-сайт. URL: https://lnk.ua/sHfhEOqMo (дата звернення 12.05.2026).
24. Будівельні норми для розташування біля житлового будинку огорожі та господарських споруд: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/xhA2MhCoi (дата звернення 12.05.2026).
25. Сад-Потаже: як створити декоративний город, що годує, тішить і надихає: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/M1baitUcd (дата звернення 12.05.2026).
26. Сучасний ландшафтний дизайн: 10 ідей для креативного оформлення саду: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/rFer2qIme (дата звернення 14.05.2026).
27. Ландшафтний дизайн: що це таке, особливості та стилі: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/yVjMVeDMc (дата звернення 14.05.2026).
28. Рожко Є., Косик О. *Ландшафтний дизайн – екологічна та здоров'язберігаюча складова сучасності. Теорія та практика дизайну.* 2023. № 27. С. 213–220.: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/PQoVLJEZi (дата звернення 14.05.2026)
29. Психологія форм у ландшафтному дизайні: як геометрія саду впливає на ваш настрій та комфорт: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/w7u8EHKL2 (дата звернення 14.05.2026)
30. Вплив середовища та архітектури на ментальне здоров'я людей: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/4UxJnaXrq (дата звернення 14.05.2026)
31. Камен-Команеску П., Райку М., Урзічану М. Xeriscaping – smart landscaping with indigenous plants adapted to drought // *Annals of the University of Craiova. Series: Biology, Horticulture, Food Products Processing Technology,*

Environmental Engineering. 2025. Vol. XXX (LXVI): веб-сайт. URL: https://lnk.ua/d8MHL4qyJ (дата звернення 14.05.2026)

32. Pinterest: [колекція зображень]: веб-сайт. URL: https://lnk.ua/ayAlRoU04 (дата звернення: 24.05.2026).

ДОДАТКИ

Додаток А

Ситуаційний план
прибудинкової території с. Кожухівка, Київська обл.
М 1 : 500

ПН

Умовні позначення

Умовне позначення	Назва елементу
	межі ділянки
	будівлі
вул. Польова	дороги

Зм.	Кільк.	Лист	№Док.	Підп.	Дата	Ситуаційний план присадибної ділянки в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.			
Розробив		Вовк О. В.				Ситуаційний план	Літ.	Лист 1	Листів 1
Перевірив		Колесніченко О. В.							
Н.контр.						НУБіП НН ЛСТ Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну 4 курс 1 група	М 1 : 500		
Зав. кафедри		Колесніченко О. В.							

Додаток Б

Опорний план
прибудинкової території с. Кожухівка, Київська обл.
М 1 : 500

ПН

СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН
М 1:500

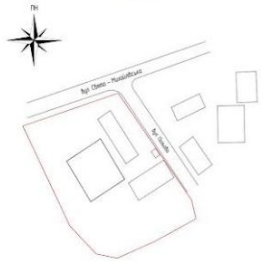

Умовні позначення

- Листяні дерева
- Мощення з тротуарної плитки
- Водовідводи
- Лінія електромережі
- Асфальтована дорога
- Вуличне освітлення
- Горизонталі
- Існуючі будівлі
- Скв. Свердловина
- К Колодязь
- Сп. Септик

Експлікація

I Будинок
II Господарське приміщення
III Баня
IV Вуличний туалет/душ

Асортиментна відомість наявних рослин

№ п/п	Назва рослини		Кількість, шт.
	українська	латинська	
1.	Яблуня лісова	*Malus sylvestris* Mill.	3
2.	Груша лісова	*Pyrus pyraster* L.	2
3.	Черешня звичайна	*Prunus avium* L.	1
4.	Персик звичайний	*Prunus persica* L.	2
5.	Абрикос звичайний	*Prunus armeniaca*	1
6.	Дерен справжній	*Cornus mas* L.	1
Всього: дерев			10 10

Існуючий баланс досліджуваної території

№ п/п	Назва елементу	Проект. площі	
		м²	%
1.	Будівлі та споруди	275,9	17,4
2.	Мощення	191,08	12,0
3.	Площі та майданчики	-	-
4.	Водні поверхні	-	-
5.	Зелені насадження, у т.ч.:		
	- дерева	95,0	6,0
	- кущі	-	-
	- газони	1027,9	64,7
Всього		**1589,9**	**100**

Зм.	Кільк.	Лист.	№док.	Підп.	Дата	Опорний план присадибної ділянки в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.			
Розробив		Вовк О. В.				Опорний план	Літ.	Лист. 2	Листів 2
Перевірив		Колесніченко О. В.							
Н.контр.						КНУБіП ННІ ЛСПГ Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну 4 курс 1 група	М 1 : 500		
Зав. кафедри		Колесніченко О. В.							

Додаток В

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН
прибудинкової території с. Кожухівка, Київська обл.
М 1 : 500

ПН

СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН
М 1:500

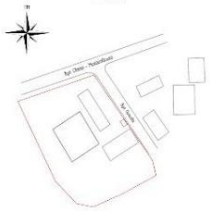

Експлікація	
	Будинок
I	Господарське приміщення
II	Літня
V	Туалет/Душ
V	Альтанка
VI	Тераса
VII	Кострище
VIII	Теплиця
X, XIII	Поцуроб'ївкий мікобордер
X, XIII	Волоколіївний мікобордер
XI	Декоративний газон
XII	Перголата з лавою
XIII	Вхід
XV	Ворота

Умовні позначення

- Листяні дерева
- Листяні кущі
- Хвойні кущі
- Декоративний фонтан
- Мікобордери
- Газонне покриття
- Мощення відсипкою
- Мощення плиткою
- Мощення плиткою

Запроектовані площі земельної території

№ п/п	Назва елементу	Проектні площі	
		м²	%
1.	Будівлі та споруди	297,40	18,70
2.	Мощення	481,46	30,47
3.	Площі під майданчики		
4.	Вибір матеріал		
5.	Зелені насадження, у тому:	808,04	50,83
	- дерева	20,50	1,28
	- кущі	32,50	2,07
	- газони	651,54	41,16
	- мікобордери	100,50	6,32
	Всього	1589,90	100

Асортиментна відомість рослин

№ п/п	Назва рослини		Кількість, шт.
	українська	латинська	
Запроектовані насадження			
Листяні по збоїні дерева і кущі			
1.	Ірга Ламарка	*Amelanchier x lamarckii* F.G.Schroed.	4
2.	Вейгела «Вінтідж лов»	*Weigela florida* «Vintage Love»	7
3.	Вишня дрібнопильчаста «Канзан»	*Prunus serrulata* «Kanzan»	6
4.	Гортензія деревовидна «Анабель»	*Hydrangea arborescens* «Annabelle»	24
5.	Жимолость їстівна «Аурора»	Lonicera edulis «Aurora»	9
6.	Піонія деревоподібна «Блек»	*Paeonia suffruticosa* «Black»	18
7.	Піонія молочноквіткова «Георг В. Пейтон»	*Paeonia lactiflora* «Georg W.Peyton»	9
8.	Плетиста троянда «Пєр де Ронсар»	*Rosa* «Pierre de Ronsard»	8
9.	Слива розчепірена «Нігра»	*Prunus cerasifera* «Nigra»	2
10.	Сосна гірська «Пуміліо»	*Pinus mugo* «Pumilio»	7
11.	Спірея японська «Широбана»	*Spiraea japonica* «Shirobana»	6
Існуючі насадження			
Листяні дерева			
12.	Абрикос звичайний	*Prunus armeniaca*	1
13.	Груша лісова	*Pyrus pyraster* L.	2
14.	Дерен справжній	*Cornus mas* L.	1
15.	Персик звичайний	*Prunus persica* L.	2
16.	Черешня звичайна	*Prunus avium* L.	1
17.	Яблуня лісова	*Malus sylvestris* Mill.	3
Запроектовані насадження			
Декоративно-листяні та красиво-цвітучі рослини			
18.	Анемона японська «Велібій»	*Anemone japonica* «Whirlwind»	46
19.	Геїхера гібридна «Грейп Сода»	*Heuchera hybrida* «Grape Soda»	10
20.	Страусове перо звичайне	*Matteuccia struthiopteris* L.	6
21.	Хоста Зібольда	*Hosta sieboldiana* Hook.	9
22.	Костриця червона	*Festuca rubra* L.	15
23.	Ехінацея пурпурова	*Echinacea purpurea* L.	30
24.	Колосняк піщаний	*Leymus arenarius* L.	22
25.	Ортики звичайні	*Aquilegia vulgaris* L.	30
26.	Пеннісетум лисохвостий «Хамельн»	*Pennisetum alopecuroides* «Hameln»	7
27.	Проса прутоподібне «Прерії скай»	*Panicum virgatum* «Prairie Sky»	5
Всього:			312
дерев			23
кущів			89
квітів			200

Візуалізація проектованої території

| | | |

Додаток Г

Дендрологічний план прибудинкової території с. Кожухівка, Київська обл.

М 1 : 500

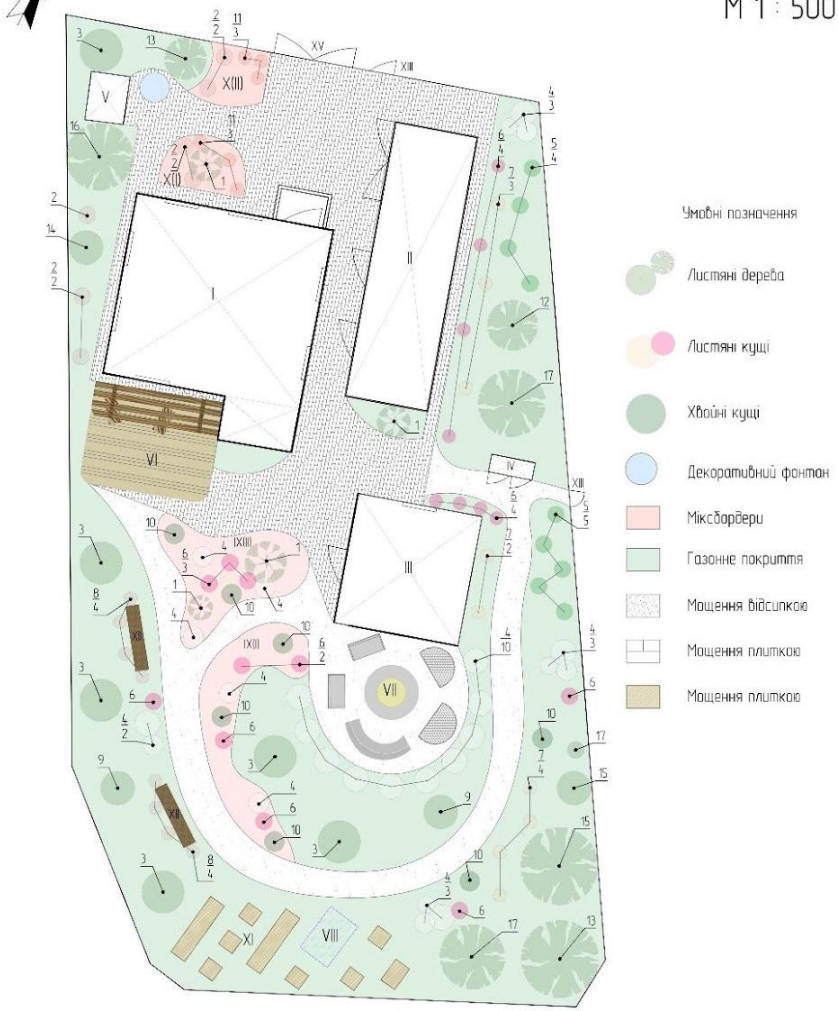

Експлікація	
I	Будинок
II	Господарське приміщення
III	Баня
IV	Туалет/Душ
V	Альтанка
VI	Тераса
VII	Кострище
VIII	Теплиця
IX (I,II)	Посухостійкий міксбордер
X (I,II)	Вологолюбний міксбордер
XI	Декоративний город
XII	Перголда з лавою
XIII	Вхід
XV	В'їзд

Запроектований баланс досліджуваної території

№ п/п	Назва елементу	Проект площі м²	Проект площі %
1.	Будівлі та споруди	297,40	18,70
2.	Мощення	484,46	30,47
3.	Площі та майданчики	–	–
4.	Водні поверхні	–	–
5.	Зелені насадження, у т.ч.:	808,04	50,83
	- дерева	20,50	1,28
	- кущі	32,50	2,07
	- газони	654,54	41,16
	- міксбордери	100,50	6,32
	Всього	**1589,90**	**100**

Асортиментна відомість рослин

№ п/п	Назва рослини: українська	Назва рослини: латинська	Кількість, шт
	Запроектовані насадження		
	Листяні та хвойні дерева і кущі		
1.	Ірга Ламарка	*Amelanchier x lamarckii* F.G.Schroed.	4
2.	Вейгела квітуча «Вінтаж лов»	*Weigela florida* «Vintage Love»	7
3.	Вишня дрібнопильчаста «Канзан»	*Prunus serrulata* «Kanzan»	6
4.	Гортензія деревовидна «Анабель»	*Hydrangea arborescens* «Annabelle»	24
5.	Жимолость їстівна «Аврора»	Lonicera edulis «Aurora»	9
6.	Півонія деревоподібна «Блек»	*Paeonia suffruticosa* «Black»	18
7.	Півонія молочноквіткова «Георг В. Пейтон»	*Paeonia lactiflora* «Georg W.Peyton»	9
8.	Плетиста троянда «П'єр де Ронсар»	*Rosa* «Pierre de Ronsard»	8
9.	Слива розчепірена «Нігра»	*Prunus cerasifera* «Nigra»	2
10.	Сосна гірська «Пуміло»	*Pinus mugo* «Pumilio»	7
11.	Спірея японська «Широбана»	*Spiraea japonica* «Shirobana»	6
	Існуючі насадження		
	Листяні дерева		
12.	Абрикос звичайний	*Prunus armeniaca*	1
13.	Груша лісова	*Pyrus pyraster* L.	2
14.	Дерен справжній	*Cornus mas* L.	1
15.	Персик звичайний	*Prunus persica* L.	2
16.	Черешня звичайна	*Prunus avium* L.	1
17.	Яблуня лісова	*Malus sylvestris* Mill.	3
	Всього:		312
	дерев		23
	кущів		89

Зм	Кільк	Лист	№Док	Дата	Дата
Розробив		Бабк О.В.			
Перевірив		Колесниченко О.В.			
Н.контр.					
Зав.кафедри		Колесниченко О.В.			

Дендроплан присадибної ділянки в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.

Дендроплан	Літ	Лист	Листів
		4	4

НУБіП
НН ЛСТТ
Кафедра ландшафтного сільськогосподарського дизайну
4 курс 1 група

М 1 : 500

Додаток Ґ

Схема вологолюбних міксбордерів на присадибній ділянці в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.

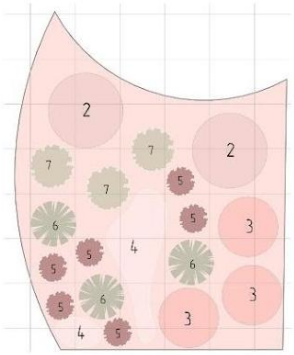

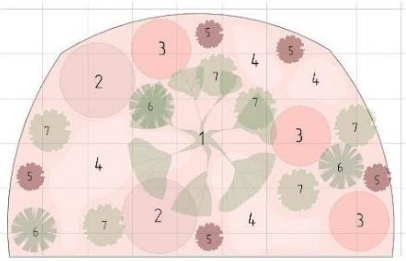

Вологолюбний міксбордер №2 в репрезентативній зоні

Вологолюбний міксбордер №1 в репрезентативній зоні

Асортиментна відомість вологолюбних міксбордерів

№ п/п	Назва рослини		Норма посадки шт/м²	Кількість, шт.	Висота, м
	українська	латинська			
Листяні дерева та кущі					
1.	Ірга Ламарка	*Amelanchier x lamarckii* F.G.Schroed.	1	1	4–6
2.	Вейгела квітуча «Вінтаж лав»	*Weigela florida* «Vintage Love»	1	4	1,2–1,5
3.	Спірея японська «Широбана»	*Spiraea japonica* «Shirobana»	1	6	0,5–0,7
Багаторічні трав'янисті і злакові рослини					
4.	Анемона японська «Велвінд»	*Anemone japonica* «Whirlwind»	4–6	46	0,8–1,2
5.	Гейхера гібридна «Грейп Сода»	*Heuchera hybrida* «Grape Soda»	6–9	10	0,3–0,4
6.	Страусове перо звичайне	*Matteucia struthiopteris* L.	3–4	6	0,8–1,0
7.	Хоста Зібольда	*Hosta sieboldiana* Hook.	1–2	9	0,5–0,7

Палітра рослин вологолюбного міксбордера

Анемона японська «Велвінд» | Гейхера гібридна «Грейп Сода» | Страусове перо звичайне | Хоста Зібольда

Примітка: сітка 1х1 м
мульчування міксбордеру здійснено декоративною корою, фракція 20–40мм

Зм.	Кільк.	Лист	№Док.	Підп.	Дата	Схема міксбордерів на присадибній ділянці в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.			
Розробив		Вовк О. В.				Схема міксбордерів	Літ	Лист 6	Листів 6
Перевірив		Колесніченко О. В.							
Н.контр.						НУБіП НН ЛСПГ Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну 4 курс 1 група	М 1 : 500		
Зав. кафедри		Колесніченко О. В.							

Додаток Д

Схема посухостійких міксбордерів на присадибній ділянці в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.

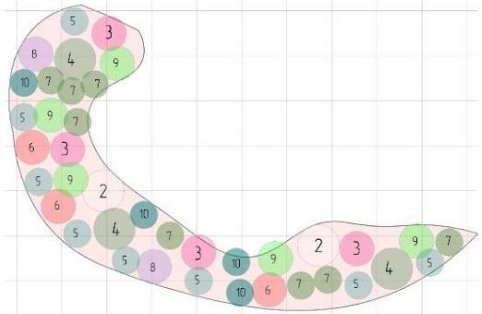

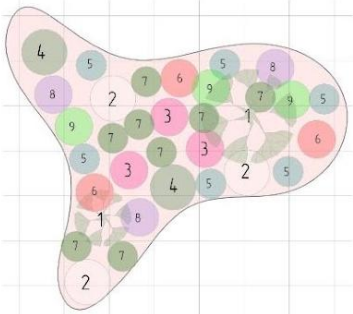

Палітра рослин вологолюбного міксбордера

Вівсяниця червона | Ехінацея пурпурова | Колосняк піщаний | Орлики звичайні

Посухостійкий міксбордер №1

Посухостійкий міксбордер №2

Пеннісетум лисохвостий «Хамельн» | Просо прутоподібне «Прайрай скай»

Асортиментна відомість посухостійких міксбордерів

№ п/п	Назва рослини		Норма посадки шт/м²	Кількість, шт.	Висота, м
	українська	латинська			
	Листяні дерева та кущі				
1.	Ірга Ламарка	*Amelanchier x lamarckii* F.G.Schroed.	1	2	4–6
2.	Гортензія деревовидна «Анабель»	*Hydrangea arborescens «Annabelle»*	1	5	1.2–1.8
3.	Піонія деревоподібна «Блек»	*Paeonia suffruticosa «Black»*	1	7	1.2–1.8
4.	Сосна гірська «Пумпіліо»	*Pinus mugo «Pumilio»*	1	5	0.6–1.0
	Багаторічні трав'янисті рослини				
5.	Вівсяниця червона	*Festuca rubra* L.	5–6	15	0.3–0.5
6.	Ехінацея пурпурова	*Echinacea purpurea* L.	5–6	30	0.6–1.0
7.	Колосняк піщаний	*Leymus arenarius* L.	4–6	22	0.8–1.2
8.	Орлики звичайні	*Aquilegia vulgaris* L.	9–12	50	0.5–0.8
9.	Пеннісетум лисохвостий «Хамельн»	*Pennisetum alopecuroides «Hameln»*	3–4	7	0.5–0.7
10.	Просо прутоподібне «Прайрай скай»	*Panicum virgatum «Prairie Sky»*	2–3	5	1.2–1.8

Примітка: сітка 1х1 м
мульчування міксбордеру здійснено декоративною корою, фракція 20–40мм

Зм.	Кільк.	Лист	№Док.	Підп.	Дата.	Схема міксбордерів на присадибній ділянці в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.		
Розробив		Вовк О. В.				Схема міксбордерів	Літ	Лист 7 / Листів 7
Перевірив		Колесниченко О. В.						
Н. контр.						НУБіПУ ННІ ЛСПГ Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну 4 курс 1 група	М 1 : 500	
Зав. кафедри		Колесниченко О. В.						

Додаток Е

ПН

Схема освітлення прибудинкової території с. Кожухівка, Київська обл.

М 1 : 500

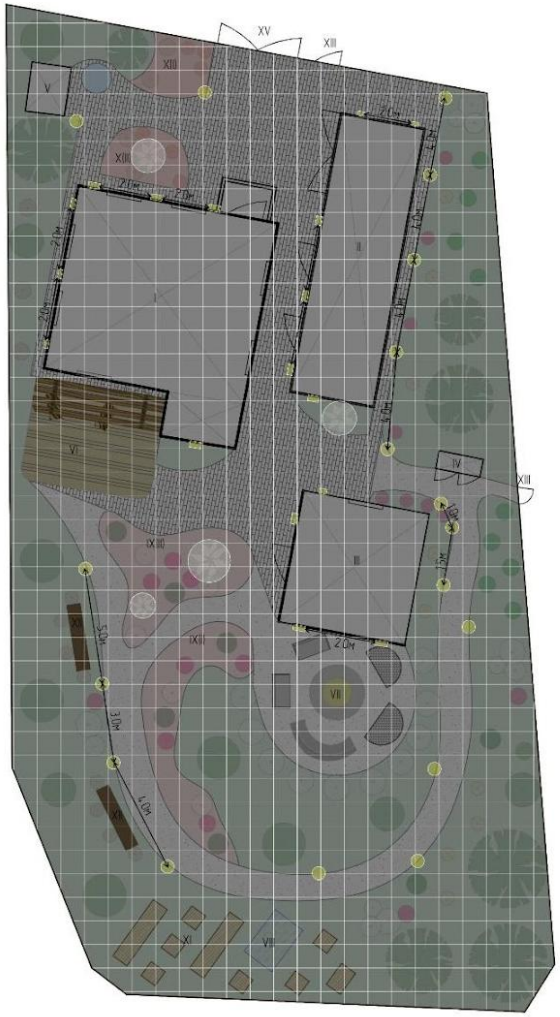

Експлікація	
I	Будинок
II	Господарське приміщення
III	Баня
IV	Туалет/Душ
V	Альтанка
VI	Тераса
VII	Кострище
VIII	Теплиця
IX (I,II)	Посухостійкий міксбордер
X (I,II)	Вологолюбний міксбордер
XI	Декоративний город
XII	Перголда з лавою
XIII	Вхід
XV	В'їзд

Вуличні ліхтарі – стовбчики (болларди)

Вуличні настінні світильники

Грунтові світильники (підсвітка дерев)

Примітка: Сітка 1х1 м
Світильники болларди – 18шт
Світильники настінні – 17 шт
Світильнитки грунтові – 4 шт

Грунтові світильники (підсвітка дерев)
(візуалізація автора)

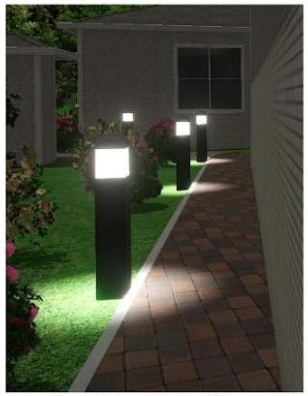

Вуличні ліхтарі – стовбчики (болларди)
(візуалізація автора)

Вуличні настінні світильники
(візуалізація автора)

Зм.	Кільк.	Лист	№Док.	Підп.	Дата	Схема освітлення присадибної ділянки в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.		
Розробив		Вовк О. В.				Схема освітлення	Літ	Лист 5 / Листів 5
Перевірив		Колесниченко О. В.						
Н.контр.						НУБіПУ ННІ ЛСПГ Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну 4 курс 1 група	М 1 : 500	
Зав. кафедри		Колесниченко О. В.						

Додаток Є

Таблиця Є. 1.

Асортиментна відомість деревних і кущових рослин

№ п/п	Назва рослини		Кількість, шт.
	українська	латинська	
Запроєктовані насадження			
1.	Ірга Ламарка	*Amelanchier x lamarckii* F.G.Schroed.	4
2.	Вейгела квітуча «Вінтаж лов»	*Weigela florida «Vintage Love»*	7
3.	Вишня дрібнопильчаста «Канзан»	*Prunus serrulata «Kanzan»*	6
4.	Гортензія деревовидна «Анабель»	*Hydrangea arborescens «Annabelle»*	24
5.	Жимолость їстівна «Аврора»	Lonicera edulis *«Aurora»*	9
6.	Півонія деревоподібна «Блек»	*Paeonia suffruticosa «Black»*	18
7.	Півонія молочноквіткова «Георг В. Пейтон»	*Paeonia lactiflora «Georg W.Peyton»*	9
8.	Плетиста троянда «П’єр де Ронсар»	*Rosa «Pierre de Ronsard»*	8
9.	Слива розчепірена «Нігра»`	*Prunus cerasifera «Nigra»*	2
10.	Сосна гірська «Пуміло»	*Pinus mugo «Pumilio»*	7

11.	Спірея японська «Широбана»	*Spiraea japonica «Shirobana»*	6
Існуючі насадження			
12.	Абрикос звичайний	*Prunus armeniaca* (L.) Dumort.	1
13.	Груша лісова	*Pyrus pyraster* L.	2
14.	Дерен справжній	*Cornus mas* L.	1
15.	Персик звичайний	*Prunus persica* L.	2
16.	Черешня звичайна	*Prunus avium* L.	1
17.	Яблуня лісова	*Malus sylvestris* Mill.	3
Всього:			112
дерев			23
кущів			89

Продовження таблиці Є. 1.

Таблиця Є. 2.

Асортиментна відомість вологолюбних міксбордерів

№ п/п	Назва рослини		Норма посадки шт/м^2	Кількість, шт.	Висота, м
	українська	латинська			
Листяні дерева та кущі					
1.	Ірга Ламарка	*Amelanchier x lamarckii* F.G.Schroed.	1	1	4-6
2.	Вейгела квітуча «Вінтаж лов»	*Weigela florida* «Vintage Love»	1	4	1,2-1,5
3.	Спірея японська «Широбана»	*Spiraea japonica «Shirobana»*	1	6	0,5-0,7
Багаторічні трав’янисті і злакові рослини					
4.	Анемона японська «Велвінд»	*Anemone japonica «Whirlwind»*	4-6	46	0,8-1,2
5.	Гейхера гібридна «Грейп Сода»	*Heuchera hybrida «Grape Soda»*	6-9	10	0,3-0,4
6.	Страусове перо звичайне	*Matteuccia struthiopteris* L.	3-4	6	0,8-1,0
7.	Хоста Зібольда	*Hosta sieboldiana* Hook.	1-2	9	0,5-0,7

Таблиця Є. 3.

Асортиментна відомість посухостійких міксбордерів

№ п/п	Назва рослини		Норма посадки шт/м^2	Кількість, шт.	Висота, м
	українська	латинська			
Листяні дерева та кущі					
1.	Ірга Ламарка	*Amelanchier x lamarckii* F.G.Schroed.	1	2	4-6
2.	Гортензія деревовидна «Анабель»	*Hydrangea arborescens «Annabelle»*	1	5	1,2-1,8
3.	Півонія деревоподібна «Блек»	*Paeonia suffruticosa «Black»*	1	7	1,2-1,8
4.	Сосна гірська «Пуміло»	*Pinus mugo «Pumilio»*	1	5	0,6-1,0
Багаторічні трав'янисті рослини					
5.	Вівсяниця червона	*Festuca rubra* L.	5-6	15	0,3-0,5
6.	Ехінацея пурпурова	*Echinacea purpurea* L.	5-6	30	0,6-1,0
7.	Колосняк піщаний	*Leymus arenarius* L.	4-6	22	0,8-1,2
8.	Орлики звичайні	*Aquilegia vulgaris* L.	9-12	50	0,5-0,8
9.	Пеннісетум лисохвостий «Хамельн»	*Pennisetum alopecuroides «Hameln»*	3-4	7	0,5-0,7
10.	Просо прутоподібне «Прайрай скай»	*Panicum virgatum «Prairie Sky»*	2-3	5	1,2-1,8

Додаток Ж

Таблиця Ж. 1.

Кошторис по реалізації проєктних пропозицій організації присадибної ділянки в с. Кожухівка, Фастівського р-ну, Київської обл.

№ п/п	Розділ / найменування робіт та матеріалів	Одиниця	Кількість		Ціна, грн	Сума, грн
Розділ 1. Підготовчі роботи						
1	Планування ділянки (ручне / механізоване)	м²	600		25	15 000
Підсумок по розділу 1						15 000
Розділ 2. Озеленення						
1	Дерева листяні (за дендропланом)	шт.	12		-	6 900
2	Кущі хвойні (за дендропланом)	шт.	7		250	1750
3	Кущі листяні (за дендропланом)	шт.	82		-	14 795
4	Трав'янисті багаторічники	шт.	200		-	13 728
5	Газон сіяний (травосуміш)	кг	28		209	5 852
Підсумок по розділу 2						43 025
Розділ 3. Тверде покриття						
1	Тротуарна плитка (матеріал)	м²	52		367	19 084
2	Бордюрна стрічка	м	18		46	828
3	Гравійне покриття (матеріал)	кг/м²	16800		4	67 200
Підсумок по розділу 3						87 112
Розділ 4. Система зрошення (ручного поливу)						

1	Шланг садовий	м	2		1 350	2 700
2	Дощувачі пересувні для шлангу	шт.	2		280	560

Продовження таблиці Ж. 1.

					Підсумок по розділу 4	3 260
Розділ 5. Освітлення						
1	Кабель ВВГ 2×2,5: прокладання в землі	пог.м	80		95	7 600
2	Вуличні ліхтарі стовпчики	шт.	18		988	17 784
3	Вуличні настінні ліхтарі	шт.	17		1 200	20 400
4	Ґрунтові світильники	шт.	4		598	2 392
					Підсумок по розділу 5	48 176
Розділ 6. Малі архітектурні форми (МАФ)						
1	Альтанка дерев'яна (збірна, 3×3 м): матеріал + монтаж	шт.	1		7 200	7 200
2	Перголи дерев'яні з лавами	шт.	2		7 100	14 200
3	Фонтан декоративний (бетонний)	шт.	1		2 490	2 490
4	Чаша бетонна для кострища	шт.	1		2 500	2 500
5	Крісла кокони	шт.	2		3 900	7 800
6	Дивани садові	шт.	3		10 000	30 000
7	Тераса (терасна дошка)	м²	45,5		586	26 663
8	Теплиця полікарбонатна	шт.	1		18 000	18 000
					Підсумок по розділу 6	82 463
Всього:						279 036
Примітка: ціни орієнтовні, базуються на середньоринкових показниках Київської обл. станом на 2025–2026 р.р. Уточняються на підставі комерційних пропозицій підрядника.						